10 ՓԱՐԱ.

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ԶԱՒԷՆԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պապը Ալի Ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

ارمنیجه یومی سورهاناك غزتەسی
ادارەخانەسی
باب عالی جادەسی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20, Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻՐ
Խմբագրութեան ուղղուած ո՛ և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մէկ վրայ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարի ծախքը մէկ վրայ
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ
առաւօտները
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԶԱՏԿԻ ԱՒԵՏԻՔ
ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԷ
Իր Պոլսոյ եւ գաւառի բոլոր ընթերցողները, ընթերցուհիները, աշխատակիցները, թղթակիցները եւլն. եւլն.

«ՉԷ ԱՍՏ, ԱՅԼ ՅԱՐԵԱՒ»

Լուսոյ յաղթանակի ողջոյնը եւ անմահութեան փանդն է այս որ կը հնչէ հիացեղ քերովբէի մը երկնաւոր քնարէն՝ վեհ տարփողումով մը, որուն ներշնչումովը փառ ամէն շուրթներ կը վերերգեն. «ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱ՛Ւ»։

Ամբողջ Քրիստոնեաներուն համար է՛ն յաղթանակական տօնն է փառաւոր Յարութեան առաւօտը, եւ է՛ն պաշտելի օրը՝ Զատիկը, որ զատկածաղիկներու խորհրդանշանումովը կ'աւետէ յաւերժական գարունը, Անմահութիւնը, եւ որուն ցնծագին տօնախմբումին մէջ կը խըրտանայ մարդկութեան դարերէ ի վեր պաշտած է՛ն խանդոտ հայեցողութիւններուն մարմնացումը։

Մութին ու Թախծութեան մէջ հսկող աչքին առաջին ցոլքը, յուսահատին վերջին ճառագայթը, մահամերձին յետին երազն է Ան, մեղամաղձոտ Արեւը, որ Թաղուելով գիշերին մէջ աւելի պայծառ շողումով մը ծագեցաւ։ Մարդն ու բնութիւնը Թող երգեն այսօր անմահութեան Արեւը, անոնց կեանքի նոր փթթումը. Մարդը՝ հոգիով, սրտով, բարբառով, բնութիւնը՝ Թռչունի ճռուողիւնով ծառոց տերեւազարդ տաւիղով, հովերու զեփիւռներու դաշն սօսլերով։

Մարդուն մէջ ամբողջ բնութիւնը աւելի վեհ ու վսեմ արտայայտութիւն մը կը ստանայ, բացատրելու զգացումներու, յուզումներու այն ամբողջութիւնը, որոնց հանդիսավայրն են այսօր քրիստոնէական կրօնի անմահ խանդավառութեան նուիրեալ տաճարներն ու եկեղեցիները։

Սակայն այս գերազանցօրէն կրօնային տօնի հանդիսակատարութիւնը բոլորովին եզական հրապոյրի դրոշմ մը ունի Յարուցեալ Աստուածամարդուն գերեզմանատեղւոյն մէջ։

Արդէն ամենազգի խառներամ ուխտաւորաց հոսանքը ճրագալոյցի շաբաթ երեկոյէն ողողած է Երուսաղէմի բովանդակ Ս. Յարութեան տաճարը, եւ զանգակներու համայնաշունչ Թնդիւնին հետ, գոռ ու գոչում աղաղակներով Թնդացուցած լայնարձակ գմբէթը՝ լո՜յս, լո՜յս, լո՜յս բացագանչելով։

Ամէն ոք հաւատքի խանդավառ վերացումով մը ձեռքը ունեցած մոմերու տրցակը վառելով, ամբողջ տաճարը փողփողմանց երկնապայծառ հորիզոնի մը վերածած է։

Դեռ արձագանգներու խուլ որոտումները տարտամ հեւքով մը կուլան իրար շաղապատուող կամարներու եւ նրբանցքներու մէջ. անոնց կուգան, կը զուգախառնին Ս. Գերեզմանը շրջապատող ուխտաւորաց գիշերային աղօթքներու եւ հեկումներու մրմունջները։

Լուսաբուխ Ս. Գերեզմանը՝ հոյակապ գմբէթի մը ներքեւ, ճիշդ տաճարին մէջտեղը կառուցուած է, որուն խաչապանծ կատարը դէպ երկինք կը սաւառնի լուսաճեմ վեհափառութեամբ։ Աւելի քառակողմ մատուռի մը ձեւը ունի ներքնակողմը՝ կրկին բաժանումով, առաջինը գրեթէ երկուքուկէս քառակուսի մեդր տարածութեամբ, ուր կայ վէմ մը որուն վրայ նստած զուարթունը կ'աւետէր բարձրաբարբառ։ Աւելի ներքնակողմն է բուն Գերեզմանը, խորանաձեւ գերեզմանաքար մը՝ երեք ազգերու պատկերներովը զարդարուած, որուն վրայ մշտավառ կը հսկեն անթիւ անհամար կանթեղներ կայծկլտուն ու հմայիչ քթթումներով։

Իսկ մատուռին մուտք արտաքին ճակատը՝ բիւրաւոր աստղանման լոյսերու շողումին, ոսկի, արծաթ կանթեղներու պլպլումին մէջ կը փայլի, կը փողփողի. պատկերներ, խաչեր, ճաճանչներ, ծաղիկներ խիտ խիտ, հոծ հոծ ցոլքերով, նշոյլներով, ճառագայթներով ու բուրմունքով նկարազարդուած են ակնախտիղ կերպով, ամբողջ տաճարը հիւսյական համայնապատկերի մը վերածելով։

Մինչեւ առաւօտ խումբ խումբ ուխտաւորները անդադրում կ'ելլեն ու կը մտնեն, եւ ծնրադրած բոլորն ալ ժամերով սրբատաշ մարմարի հատուածի մը առջեւ, կ'աղօթեն, կը համբուրեն հրաշքով. անվերջ արցունքներու ներհոսումով մը անոր պաղ երեսները Թափանցելով, որուն մութ ու մռայլ ալուցը մէջ ննջող Աստուծոյ մը անմահութիւնը հիմա արթնցած կը վերանայ հրաշափառ յաղթանակով դէպ ի վե՛ր, անհո՜ւնը, երկնային անճառ արշալոյսի ճաճանչներուն մէջ երկնապիշ Թողլով ամբողջ բազմութիւնը, որ հաւատքի անպատում զեղումով մը կը գոչէ.

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱ՛Ւ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ

Նոյն պահուն բոլոր ազգերու եկեղեցականները կը կազմեն եզականօրէն յուզիչ ու շքեղ սարքումով Թափօր մը, եւ ծնրաքայլ պըտտելով Գերեզմանին շուրջը, կը կատարեն առաւօտեան ժամերգութիւնը՝ միշտ կրկնելով,

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱ՛Ւ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ

Վերջապէս լուսաբուխ Գերեզմանին վրայ կը սկսի Ս. Պատարագի Խորհուրդը, զոր կը մատուցանէ Ս. Պատրիարքը՝ ոսկեհուռ ըզգեստաւորուած՝ եւ շրջապատուած սպասաւորող եկեղեցականներէ։ Վերջին անգամ մըն ալ յափշտակուած բազմութեան շրթանցը վրայ՝ Սրբազան երաժշտութիւնը համակ յաղթական նուագի մը փոխուած, կը բարձրանայ դէպ ի վե՛ր.

ՔՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱ՛Ւ Ի ՄԵՌԵԼՈՑ

* * *

Ա՛լ քնատ ու յոգնած բազմութիւնը, խումբ խումբ զանգակներու զուարթ Թրթռումներուն ու Թնդիւններուն հետ բերկրալից ճառագայթումով մը կը դիմէ վանք, ներքին ամէնէն ազնիւ ու սուրբ զգացումներու ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ըզգալով կուրծքին տակ։

Ե. ԳԷՈՐԳԵԱՆ

ԱՓՐԻԿԵԱ՛Ն ԹԷ ԵՒՐՈՊԵԱՆ ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Գ.

Պօէր բանակներու ընդհ. հրամանատար հանգուցեալ Զօր. Ժուպէրի պատերազմական յատակագիծը շինուած էր սա հիման վրայ որ. Թրանսվալի և Օրանժի բանակները երբէք բաց դաշտի վրայ ճակատամարտ չմղեն Թշնամիին հետ, և մեծ պատերազմներ ալ չընեն, երբ Թիւի անհուն առաւելութիւն, և յաջողութեան կատարեալ յոյս չունին։ Անոնք ամրացեալ դիրքերու մէջ պատսպարուելով (under cover) պիտի կռուէին Թշնամիոյն դէմ, անոր մեկուսացեալ զօրութիւնները յանկարծակիի բերելով, մեծ զօրութեամբ անոնց վրայ յարձակելով, հետազօտիչ խումբերնին պաշտպան գերի բռնելով, ծուղակներ լարելով, անօգնական դիրքեր պաշարելով, հաղորդակցութեան գիծեր կտրելով, չըւարեցուցիչ սպառնական շարժումներ ընելով, պաշարներ գրաւելով կամ ոչնչացնելով, եւ վերջապէս ընելով այն ամէն բաները, որոնք կարելի եղածին չափ պակաս վտանգ եւ կարելի եղածին չափ աւելի օգուտ պիտի ունենային բաղդատաբար։ Բնաւ չպիտի ստանձնուէր այնպիսի ձեռնարկ մը, որու մէջ վտանգի և օգուտի հաւասար հաւանականութիւն կայ։ Միշտ տկար կողմին համար ամէնէն լաւ և ամէնէն խելացի միջոցն է այս։

Սկիզբէն ի վեր Պօէր բանակին ուղղութիւնն ալ այս եղաւ. այսինքն յարձակիլ այն տեղը, ուր Թշնամիին զօրութիւնը իրենցինէն տկար էր, և բարձունքներու, խրամներու, մացառներու, քարակոյտերու և պատնէշներու ետին միայն պաշտպանողականի վրայ մնալ այն տեղը, ուր Թշնամիին զօրութիւնը իրենցինէն տկար չէ։

Թրանսվալի պատերազմին ընդհանուր հետեւանքը ինչ որ ալ ըլլայ, սա չափը յայտնի է, որ Պօէրներուն այս խուսափողական ընթացքը անշուշտ կ'երկարաձգէ գործը։

Լորտ Ռոպէրդս ստիպեց Քրօնժէն, որ Ժուպէրի յատակագծէն շեղելով բաց դաշտի վրայ դիմակալէ Անգլիական զօրութեան։ Պատերազմին սկըզբնաւորութենէն ի վեր առաջին անգամն էր որ Պօէրները և Անգլիացիները հաւասար գետնի վրայ կը պատերազմէին իրարու դէմ, և հետեւանքը յայտնի է։

Անգլիացի Մարէշալը, Քրօնժէի անձնատուութեան վրայ Պլօէմֆոնդէյնի ճամբան բաց գտնելով Թէպէտև զանի գրաւեց, բայց անհագին երկրի մը մէջ ձիաւորին համար անհրաժեշտ եղող ջուրի և խոտի բնական և անսովոր նուազութիւնը, զինուորաց և կենդանեաց արտաքոյ կարգի յոգնութիւնը, պաշարի և ռազմամթերքի և նոր զօրքի և ձիերուն՝ նոր և մեծագոյն յառաջխաղացութեան մը պէտք ըլլալիք վիճակին բարձրացնելու նախահոգութիւնը ստիպեցին զինքը որ քիչ մը ատեն կանգ առնու։

Ասիկայ պատեհ առիթ մըն էր Պօէրներուն համար, որ առանց օձիքնին ձեռք տալու Ռոպէրդսի հոծ բանակին, անոր աղին անդին ցրուած յառաջապահ խումբերուն, հետազօտիչ գումարտակներուն, և ուրիշ մանր մունր զօրութիւններուն վրայ իյնան մեծ զօրութեամբ, և բնականաբար տեղ տեղ ալ փաստին մասնակի յաղթութիւններ, որ կրնան Թէպէտև մեծ հրճուանք պատճառել Պօէրասէրներուն, բայց չեն կրնար վճռական ազդեցութիւն մը ունենալ պատերազմին ընդհանուր վիճակին վրայ։ Ու Պօէրները կը գտնուին դարձեալ հանգուցեալ Ժուպէր զօրավարին գծած այն ճամբուն վրայ, որ իրենց վիճակին մէջ եղող ամէն պատերազմիկներու ամէնէն վայելուչ շաւիղն է։

Բայց ի՞նչ ընէին Պօէրները։ Քանի որ պատերազմը շարունակելու յուսահատական խանդով վառուած են, և քանի որ պատեհ առիթ մը կայ իրենց ձեռքը հիմայ, կարելի եղածը չընէ՞ին, և անհոգ կերպով սպասէի՞ն որ Անգլիացիք հանդարտօրէն իրենց պատրաստութիւնները տեսնելով, Օրանժի մայրաքաղաքէն ալ ճամբայ ելլեն անարգել կերպով Թրանսվալի մայրաքաղաքը երթալու։ Ցորեկ ատեն բաց աչքով երազ տեսնել չէ՞ ասիկայ։

Շատ զարմանալի պիտի ըլլար, եթէ այս շարժումներն ալ չընէին Պօէրները. Եւրոպայի մէջ իրենց ջերմ համակիրները պիտի ողբային այն ատեն ասոնց տարօրինակ ընթացքին վրայ։

Բայց եթէ Ափրիկեան Թրանսվալը Եւրոպական Թրանսվալի ուզածին պէս կը վարուի, անոր նախընտրած ձեւովը չի շարժիր։ Ահա անախորժ անհամաձայնութիւն մը։ Պօէր բանակին մէջ օտարազգի կամաւորներու ազդեցութիւնը շատ մեծ է, մանաւանդ սպաներուն մէջ գտնուած Ֆրանսացի և Գերմանացի սպաներու ազդեցութիւնը։ Միտքերնիս լաւ բացատրելու համար կարեւոր տեղեկութեան մը պէտք կայ։

Ֆրանքօ-Գերմանական պատերազմէն առաջ, երկու կողմերու ռազմագիտական սկզբունքները բոլորովին կը տարբերէին իրարմէ։ Ֆրանսայինը պաշտպանողական էր, իսկ Գերմանիայինը, ընդհակառակն, միայն և միայն յարձակողական, որ Թշնամին կը շուարեցնէ, անոր պատերազմական յատակագիծը կը ջնջէ, և միայն Թշնամիին երկիրը կ'աւերէ, կը քանդէ և կը կործանէ։ Եւ որովհետեւ 1870-71ի զինուորական գործողութեանց արդիւնքը բացորոշ կերպով կը հաստատէր Թէ առաւելութիւնը յարձակողականին կողմն էր, ուստի Ֆրանսական ռազմագիտութիւնն ալ հոն դարձաւ։

Անոնց համար այլ եւս մեռած էր պաշտպանողականը։ Ուստի Թէ՛ Ֆրանսացի և Թէ Գերմանացի սպաները, իրենց մասնակցութեամբը կարգադրուած Պօէր շարժումներուն մէջ յարձակողականը մտցնել կ'ուզէին։

Բայց Պօէր հրամանատարները, որոնք իրենց մարդոց կրթութեան և կարողութեան աստիճանը, և իրենց երկրին վիճակը այս օտար սպաներէն աւելի լաւ գիտէին, և կը նախատեսէին այն աղէտալի ազդեցութիւնը որ յառաջ պիտի գար առաջին ջախջախիչ պարտութենն մը, հոգւով մարմնով փարած կը մնային Ժուպէրի յատակագծին, որ եթէ վճռական յաղթութիւն մը չէր խոստանար, գոնէ անդարմանելի պարտութեան մը դէմ զիրենք պաշտպանելու յոյս կը ցուցնէր։ Եւ ո՞րչափ իրաւունք ունէին այս մասին։ Եթէ Թրանսվալցիները և Օրանժցիները ամէն բան բաղդին վստահելով միահաղոյն յարձակում ընէին և Անգլիացիները պարտութեան մատնէին, տակաւին ուրիշ շատ Անգլիացիներ կրնային գտնուիլ, որոնք Հարաւ. Ափրիկէ պիտի փութային իրենց ազգակիցներուն վրէժը լուծելու. մինչդեռ եթէ Պօէրներուն միահաղոյն շարժումը խորտակուէր, այլ եւս ամէն բան լմնցած կ'ըլլար իրենց համար, և զիրենք առաջ քշող օտարազգի սպաները անտարբեր կերպով Եւրոպա պիտի վերադառնային, ըսելով Թէ «իրենք ըրած էին ինչ որ ձեռքերնուն կուգար ազատելու համար Թրանսվալը և Օրանժը, Անգլիացւոց անիրաւութեան ճիրանէն»։

Բայց հիմա կ'երեւի Թէ Ֆրանսացի և Գերման սպաները սկսած են նորէն պնդել իրենց սիրելի նախկին յատակագծին վրայ։ Միահաղոյն յարձակում, ինչ որ ալ ըլլայ հետեւանքը, քանի որ արդէն պիտի խորտակի վերջին Պօէր ընդդիմութիւնը. երբ Անգլիացիք իրենց պատրաստութիւնը լրացնելով կրկին անգամ առաջ քալելու վիճակին հասնին քիչ ատենէն։

ԼԻՈՆՔԷ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Քսան և չորս հեռագիր միեւնոյն ատեն.— Մէկ ժամուան մէջ 240 քիլոմեթր առնող շոգեկառք։

Վերջին շաբթուան գիտական նորութիւններու շարքին մէջ ամէնէն հրաշալի գիւտը պէտք է համարել Պ. Մերքատիէի հնարած հեռագրական կատարելագոյն գործիքը, որ կարող է 24 հեռագիրներ միանգամայն հաղորդել միեւնոյն ատեն, ու միմիակ Թելի միջոցաւ, և որուն վրայ կ'արժէ ծանօթութիւն տալ ընթերցողներուն։

Այս գործիքը, որուն մասին Պ. Գօռնիւ ընդարձակ տեղեկագիր մը մատուցած է Ֆրանսական Գիտութեանց Կաճառին, կը բաղկանայ գըլխաւորաբար քիչ մը տարբեր եղանակով շինուած հեռախօսէ (télémicrophone) մը, որով խիստ գոհացուցիչ փորձեր կատարուած են Բարիզ-Պորտոյի, Թուրի և Բօի հեռագրական գիծերուն վրայ, որոնց երկայնութիւնը կամ հեռաւորութիւնը 600-800 քիլոմեթր է։

Հեռագիրը տուող առաջին կայարանը նօթ մը միայն կը հաղորդէ յղանակէն միջոցաւ, և զայն ընդունող կայարանին հեռաձայնը կը գործէ միայն և միայն այդ նօթին ազդեցութեանը տակ։ Դիւրին է հետեւցնել ուրեմն Թէ ինչպէս կարելի կ'ըլլայ քանի մը նօթեր միանգամայն ղրկել միեւնոյն Թելին միջոցաւ։

Ամէն կայարանի հեռագրական պաշտօնեայ մտիկ ընելով իրեն հասած ձայները, կ'որոշէ Մօրս այբուբենին կարճերն ու երկայնները, և այսպէսով կ'ընդունի և կ'անջատէ միմիայն իրեն պատկանող հեռագիրը։

Այս նոր դրութիւնը կրնայ ի գործ դրուիլ արդէն հեռագրական ո և է գծի վրայ, ուր հեռաձայնը կրնայ գործել. բան մը՝ որ կը գերազանցէ այս մասին ցարդ ճանչցուած ամէն հըրաշալիք։

* *

Անգլիական Թերթերու մէջ շատ կը խօսուի այս օրերս Մանչեսթըր-Լիվըրբուլի մինչեւ ի մօտոյ հաստատուելիք ելեկտրական երկաթուղիի մը յատակագծին վրայ։

Մանչեսթր և Լիվըրբուլ 52 քիլոմեթր հեռաւորութիւն ունին իրարմէ, որոնց մէջեւ ելեկտրական երկաթուղիի այս գիծը պիտի հաստատուի բոլորովին նոր դրութեամբ մը. այսինքն Թէ՝ պիտի ներկայացնէ ուղիղ զուգահեռագիծ մը, առանց ունենալու երկրորդական կայարաններ և բազմակընճիռ ճիւղաւորումներ։

Կառաշարը՝ որ ճշմարիտ շանթի մը արագութիւնը պիտի ունենայ՝ պիտի բաղկանայ միմիայն ինքնաշարժ վականէ, որ պիտի կրնայ գրեթէ 18-20 վայրկեանի մէջ կտրել երկու քաղաքներու մէջեւ եղած հեռաւորութիւնը. ինչ որ կը ցուցնէ Թէ մէկ երկվայրկենի մէջ գրեթէ 40 մեդր տեղ պիտի առնէ. բան մը՝ որ Աթենացի նետաձիգի մը նետին արագութեանը կը հաւասարի։

Այս հիանալի երկաթուղիին կառքերը արդէն խոշոր նետի մը համեմատութեամբ շինուած պիտի ըլլան, երկու ծայրերը լայնութենէն 10-12 անգամ աւելի սուր, որպէս զի կարենան արագապէս ճեղքել դիմադրող օդի խաւը։ Երկու ծայրերն ալ պիտի կենան՝ մին յառաջապահ իսկ միւսը վերջապահ ըլլալով ընկերութեան մէկ մէկ պաշտօնեաները։ Ամբողջ կառաշարը պիտի յառաջանայ երեք գիծերով հաստատուած ուղիի մը վրայ։

Մէկ ժամուան մէջ 240 քիլոմեթրի անհամեմատ և հրաշալի արագութիւն մը ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ է ուրեմն մեծ քանակութեամբ ելեկ-

տրականութեան չալուանական արտադրութիւնը, որուն իրականացման և ամէն պատահականութեանց ապահովութեանը համար ընկերութիւնը խորհած է զանազան միջոցներ. որոնցմէ մին է՝ օրինակի համար՝ ելեկտրականութիւն արտադրող և հաղորդող գործարանը զետեղել երկու քաղաքներուն կէս ճամբուն վրայ. այսպէսով կը յուսացուի կարելի եղածին չափ դարմանել յառաջ գալիք ելեկտրական կորուստները ևն.:

Աւարտելու համար ըսենք թէ՝ գերազանց արագութիւն ունեցող վայրաշարժի այս նոր գիծը պիտի երկարի ճիշդ այն ճամբուն վրայ, ուր Սթիֆէնսըն ասկէ գրեթէ 70 տարիի չափ առաջ բանեցուց իր առաջին շոգեկառքը:

Կ'ըսուի թէ այս տեսակ գիծ մըն ալ պիտի հաստատուի Պրիւսէլ-Անվէրսի միջեւ, Պելժիոյ յառաջիկայ Արուեստահանդէսին առթիւ, որ տեղի պիտի ունենայ յիշեալ երկու քաղաքներուն մէջ միանգամայն, որոնք ելեկտրական այս նորօրինակ հանգամանքով երկու քոյր քաղաքներ պիտի հանդիսանան աշխարհի վրայ:

Կ. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՄԻՋԵՒ

ԼՈՐՏ ՌՈԲԵՐԴՍ ԿԸ ԲՈՂՈՔԷ.— Լորտ Ռոպէրդս ապրիլ 12ին հետեւեալ բողոքագիրը ուղղեր է Նախագահ Քրիւկէրի.—«Կ'իմանամ թէ գերի բռնուած զօրքային զինուորները Բրեդորիայի մէջ բանտարկուած են և շատ գէշ կը կերակրուին: Նմանապէս լուր կուտան ինծի թէ՝ Ուոդըրվալ գտնուող անգլ. գերիներուն մէջ աղիքի տենդէ և թանչքէ 90 դէպքեր պատահած են, և թէ զանոնք խնամող բժիշկը հրաժարած է, որովհետեւ անկարելի է եղեր պէտք եղած դեղերը գտնել և հիւանդները հանգստաւէտ պայմաններով դարմանել: Դարձեալ իմացայ թէ Ուոդըրվալ գտնուող գերիները ստիպուեր են գիշերը բաց օդին մէջ անցընել, առանց վրանին ծածկոյթ մը ունենալու և չոր յարդերու վրայ պառկելով, հիւանդներն ալ վրան բաց տաղաւարներու մէջ փակուած են եղեր, և այն ատեն միայն դեղ և անկողին տրուեր է անոնց, երբ բժիշկը սպառնացեր է հրաժարել: Ձեմ կարծեր որ Ձեր Բարձրութիւնը տեղեակ է կամ կը հաւանի այն խիստ վարմունքին, որուն կ'ենթարկուին գերի բռնուած զօրքային զինուորները, և այն խտրութիւնը որ ի գործ կը դրուի Ուոդըրվալ գտնուող գերիներուն նկատմամբ: Անոնք ալ անգլ. հպատակներ են և օրինաւորապէս զինուորագրուած, հետեւաբար պատերազմի օրէնքներուն համաձայն, պէտք է անոնց նկատմամբ ալ ցուցուի այն վարմունքը, որ կը ցուցուի միւս զինուորներուն: Հարկ կը համարիմ յիշեցնել Ձեր Բարձրութեան թէ՝ իմ հրամանիս տակ գտնուող գերիները ամէնքն ալ լաւ կը խնամուին, ըլլան անոնք բուն Պօէրներ կամ օտարականներ: Ամենամեծ խնամք կը տարուի Ձեր հիւանդներուն և վիրաւորեալներուն, և ո և է խտիր չէ դրուած անոնց կամ մեր զինուորներուն միջեւ: Ձեր Բարձրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմ այս նամակին վրայ, և կը խնդրեմ որ հրաման տրուի, որպէս զի մեր զօրքային գերիները հանուին բանտէն, և իբրեւ պատերազմական գերի նկատուին: Կը խնդրեմ նմանապէս որ Ուոդըրվալ գտնուող գերիները վրան գոց տաղաւարներու մէջ պատսպարուին, և մասնաւոր խնամք տարուի հիւանդներուն և վիրաւորներուն, Ժընէվի դաշնագրին 6րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն:»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. — Մօրնինկ Բօսդի Պլօէմֆոնդէյնի թղթակիցը կը գրէ. — «Ձեմ ուզեր յոռետես ըլլալ, բայց կը կարծեմ թէ 250000 զօրք պէտք պիտի ըլլայ յաջող վախճանի մը հասցնելու համար այս պատերազմը: Պօէրները որոշած են մինչեւ վերջը կռուիլ: Նուազ խանդավառները անշուշտ հնազանդութիւն պիտի յայտնեն. բայց բազմաթիւ անհատներ կան, զորս սպաննել կամ գերի բռնել հարկ պիտի ըլլայ: Պատերազմը հաւանաբար շատ երկարատեւ պիտի ըլլայ, և շատ արիւնհեղութիւն և ծախք պիտի պահանջէ:»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ԴԷՄ. — Հոլանտայի Վիլհէլմինա Թագուհին ինքնագիր նամակ մը ղրկեր է Զարին, որով անոր միջամտութիւնը կը խնդրէ Հարաւ. Ափրիկեան պատերազմին վերջ տալու համար, պայմանաւ որ պահպանուի Թրանսվալի և Օրանժի անկախութիւնը և ոսկեհանքի գաւառները եւրոպական հսկողութեան տակ առնուին:

—Լոնտոնի գործաւորական ընկերակցութիւնը 85000 ստորագրութեամբ յայտարարութիւն մը հրատարակեր է, որով ազդուօրէն կը բողոքէ Հարաւ. Ափրիկեան պատերազմին դէմ: Ասոնք կը յայտարարեն թէ պատերազմը գործն է Պ. Պ. Սէսիլ Ռոտսի և Չէմպըլէնի, որոնք այնքան երիտասարդներու գերեզմանը փորած են, իրենք և ուրիշ քանի մը միլիոնատէրներ հարստանալու համար: Յայտարարութիւնը ստորագրողներուն մէջ ուժ երեսփոխաններ ալ կը գտնուին:

ԿԻՆ ՋԻՕՍԱՇՐՋԻԿՆԵՐ՝ ՀԱՐԱՒ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ.— Բէշնէր Լոյտ կ'ըսէ թէ՝ Բոռէյոսի կառավարիչ Սըր Ալֆրէտ Միլնըր հեռագիր մը ուղղեր է Պ. Չէմպըրլէնի, որով դժգոհութիւն կը յայտնէ ո՛չ ո և է որոշ գործ և ոչ ալ յատուկ պաշտօն ունեցող բազմաթիւ կիներու Եւրոպայէ հոն երթալուն համար: Սըր Ա. Միլլըր կը յարէ.—«Երբեք չի կրնար արդարանալ լոկ իրենց հաճոյքին համար ճամբորդող անձերու և մանաւանդ կիներու Հարաւ. Ափրիկէն իրենց ուղեւորութեան նպատակակէտ ընտրելը:»

ՏԻԿԻՆ ՔՐԻՒԿԷՐ տեսակցութեան մը մէջ յայտարարեր է թէ յոյս ունի Աստուծոյ վրայ, որ ի մօտոյ վերջ պիտի տայ Հարաւ. Ափրիկէն արիւնի ներկող ներկայ պատերազմին: Բայց յայտարարեր է նաեւ թէ երկու հանրապետութիւնները մինչեւ իրենց վերջին ույժը պիտի պաշտպանեն ինքզինքնին, նոյն իսկ եթէ Բրեդորիա Անգլիացիներուն ձեռքը իյնայ:

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ թիւը, բաղդատմամբ նախորդ տարիներուն, շատ նուազած է: Այս նուազումը կը վերագրուի ոչ թէ բազմաթիւ երիտասարդներու արդէն Հարաւ. Ափրիկէ մեկնած ըլլալուն, այլ այն նոր կարգադրութեան, զոր պատերազմական պաշտօնատունը այս տարի ըրած է զօրքերու բանակադրութեան և մեծ ռազմափորձերուն համար:

ՍՊԱՆԵԽԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԱՆՐ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ.—Ուաշինկդընէ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ տեղւոյն Սպանիական դեսպան Սրգոսի դուքսը ծանր կերպով նախատուեր է մէկ քանի Ամերիկացիներու կողմէ, որոնք անտեղեակ էին դիւանագիտական սովորութեանց: Մանիլայի պատերազմին երկրորդ տարեդարձին, որ տեղի պիտի ունենայ մայիս 1ին Չիքակոյի մէջ, մասնախումբը հրաւիրագիր մը ղրկած էր Սպանիոյ դեսպանին: Այս հրաւիրագրին վրայ պատկերացուած էին մէկ քանի Ամերիկեան մարտանաւեր, որոնք Մանիլայի առջեւ կը ջախջախէին սպանիական տորմիղը: Դեսպանը այս հրաւէրը իրեն և սպանիական ազգին դէմ մեծ նախատինք մը համարեր և բացատրութիւն պահանջեր է: Զարմանալին սա է որ դեսպանին կինը Ամերիկուհի մըն է, և նա է որ ամէնէն աւելի բարկացած է այս նախատինքին դէմ: Չիքակոյի քաղաքապետը ներողութիւն խնդրեր է և ցաւ յայտներ է դուքսին, ըսելով թէ մասնախումբին քարտուղարը սըխալմամբ և անզգուշութեամբ ղրկած է այդ հրաւիրագիրը Սպանիոյ դեսպանին:

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1900 — 1317 Տճ. — 1900 Լտ.

Օր	ԱՊՐԻԼ	Զիլհիճէ	Ապրիլ
8 կէսօր 5.15	ԱՒԱԳ ՇԱԲԱԹ, Ճրագալոյց Զատկի: Նաւակատիք յերեկոյին:	21	21 կէսօր 5.9
9	+ԿԻՐԱԿԻ, ԶԱՏԻԿ, Յարութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: [illegible]	22	22

C Վերջին քառորդ, ժամ 18, րոպէ 8

61րդ Տարեդարձ ծննդեան Ռումանիոյ Կարոլ Ա. Թագաւորին:

ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ

Երէկ առաւօտ ջերմութեան աստիճանն էր

Կ. Պոլիս	9	Պէրութ	18	Պետերպուրկ	0
Արխանկէլ	0	Բեռլին	7	Վիեննա	5
Սօֆիա	4	Աթէնք	15	Թրիեստ	11

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՔՐՈՆԻԿ

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ Սուրհանդակ հրապարակ ելած պահուն, սկսած են արդէն պատրաստութիւնները հանդիսաւորապէս ողջունելու Զատիկը, Քրիստոնեայ աշխարհի մեծագոյն տօնը: Հանրային կամ ազգային կեանքին վրայ է մեր խօսքը և այդ կեանքին ամենէն ուշագրաւ մէկ կողմն է յանուն բարեգործութեան եղած զոհողութիւնները: Մէկ շաբաթէ ի վեր զանազան առիթներով խօսեցանք այս նիւթին վրայ, և այսօր գոհ ենք տեսնելով ամէն կողմ շարժում մը կայ կարօտեալներու բաւական ստուար խումբի մը օգնութեան հասնելու համար: Անցած են այն թուականները, երբ թաղի մը մէջ մեծատուն անձ մը ամիրայ մը, կամ աղայ մը կը հոգար գրեթէ իր թաղին աղքատները: Այդ նիւթական յաջող տարիներուն մէջ թաղային մատակարարութիւնները այդ չափ հոգ իսկ չունէին իրենց վրայ, իսկ այսօր երբ ապրելու պայմանները բոլորովին փոխուած են, հանրային մատակարարութիւններն են որ պիտի հոգան այդ դժբաղդները: Ինչպէս անցեալ Ծննդեան տօնին ալ յիշեցինք, այս և նմանօրինակ պարագաներու մէջ շնորհակալութեան արժանի են Աղքատախնամներու հոգածութիւնը և «չ[illegible]թիւնները: Բերա, Գումգաբու, Օրթաքէօյ, Սկիւտար, Պալաթ, Խասգիւղ, Սամաթիա և ուրիշ Թաղեր նախանձաւորութիւններ եղած են այս մարդիկը, և այս առթիւ ալ՝ չեն մոռնար իրենց Թաղին աղքատները, որոնք պէտք ունին սփոփուելու և պահ մը իրենց ցաւերը ու մտածումները մոռնալու: Դիտողութիւններ կ'ըլլան ուրիշ Աղքատախնամին դէմ թէ Ազգ. պաշտօնական և կալուածական խնդիրներու մէջ այնքան կը թաթթափի, որ շատ անգամ ալ կը մոռնայ իր շուրջը գտնուող կարօտեալները. բայց մենք կը հաւատանք որ այս դիտողութիւնները, ինչպէս նաեւ ուրիշ Աղքատախնամներու մասին ըսուածները չափազանցութիւններ են. թէեւ հանրային մարմին մը անքննադատելի պիտի ըլլալ կը բաւէ որ վերծում հանրային վստահութիւնը խախտուած չըլլայ, և այս պակասէն զատ թող. Խորհուրդներն ալ իրենց կարգին, կարօտեալներու կը նպաստեն: Երէկ տեղեկութիւն տուին մեզ թէ՝ կէտ Խորհուրդը 50է աւելի աղքատ ընտանիքներու 100 օխայ միս, 1500 հաւկիթ և 300 օխայ հաց կը բաշխէ այս առտու: Այս ամենը առիթ մը կրնան ըլլալ յիշեցնելու մեր ընթերցողներուն թէ վաղուան մեծ տօնը հանդիսաւորապէս ողջունելու միակ և թերեւս բացարձակ պայմանն է մեր շրջանակին մէջ և մեր շրջանակէն դուրս հեռաւոր վայրերու մէջ գտնուող կարօտեալներու նպաստ, մը ձեռնտուութիւն մը ընել: Երանի թէ մեր քարոզիչներն ալ պահ մը անհամ ծանուցումներ և այս կարգի ուրիշ խօսքեր մոռնային ու ժողովրդեան մտադրութիւնը դարձնէին այս նիւթին վրայ:

ԶԱՏԻԿԸ եթէ ամեն տեղ նոյն կերպով տօնուի, բոլորովին տարբեր է վիճակը Երուսաղէմի համար, ուր Քրիստոսի գերեզմանին քով տասնեակ հազարաւոր ժողովուրդ քրիստոնէութեան յաղթանակը կը փառաւորէ: Այնքան մեծ ազգերու քով աննշան թիւ մը կազմող Հայերը. Օսմանեան պետութենէն շնորհուած արտօնութիւններու համեմատ, բաւական զգալի դեր մը ունին վաղուան թափորին մէջ, և թէպէտ կ'ըսուի որ այս տարի լուսարարապետ Սրբազանին բացակայութեամբ, հանդէսները նախկին տարիներու շքեղութիւնը չպիտի ունենան, բայց մենք որպէս կը հաւատանք և իրողութիւնն ալ այն է որ, Երուսաղէմ չեն պակսիր օրուան հանդէսները վարող եկեղեցականներ, որոնք մինչև աստիճան մը անզգալի ընեն Տ. Սահակ սրբազանին բացակայութիւնը: Մինչեւ երկու շաբաթ առաջ 1000 Հայ, 1500 Յոյն, 7000 Ռուս, 1000 Ամերիկացի, 1000 Անգլիացի, 500 Ֆրանսացի, 100 Հայ կաթոլիկ, 150 Յոյն կաթոլիկ, 200 Ղպտի, 100 Ասորի ելն. հասած էին Երուսաղէմ: Երուսաղէմի շուկաները լայն ու ընդարձակ չըլլալուն պատճառաւ, այլասեռ ուխտաւորաց բազմութիւնը գիրար հրելով հրմշտկելով կ'անցնին, կ'ըսէ մեր թղթակիցը: Հաշուի եղած է որ 1000-1200 ուխտաւոր գտնուած տարին Ս. Յակոբեանց վանքին համար 1500 և առ առաւելն 2000 ոսկի հասոյթ կը գոյանայ: Մեր թղթակիցը ցաւ կը յայտնէ որ Երուսաղէմի նման վայր մը ուխտի գացող ժողովրդեան մէջ, քիչերը միայն ներկայ գտնուեր են քարոզներուն և մեծ Պահքի արարողութիւններուն. կրօնական անտարբերութիւնը խոնարհ դասուն մէջ ալ տիրեր է, մինչդեռ Ռուս ուխտաւորներ, վերացած, յափշտակուած, որ տասուքը աչքերնուն մէջ ժամերով կը մնան, կ'ըսէ, Ս. Յարութեան տաճարի քարերուն վրայ, և անդադար կը կը խաչակնքեն ու կ'աղօթեն. «Ռուս մուժիկին համար ոչ հանգստանալ կայ ոչ ալ դադար, զօրն ողջոյն և գիշերն ամենայն կը քալեն ու կ'աղօթեն:» Արդէն Պոլսոյ եկեղեցիներուն մէջ մէկ քանի օրերէ ի վեր տեսնուած խուռն բազմութիւնն ալ շատ ժամանակաւոր բան է, Զատկէն վերջը դատարկութիւնը կը տիրէ և ամէն ոք յաջորդ տարի նոյն օրուան ժամադիր ըլլալով կը մեկնի:

ԱՒԵՏՈՒՄԸ որ ապրիլ 7ին կը կատարուի, Աւագ Ուրբաթի հանդիպեցաւ այս տարի: Այս առթիւ դիտելի էր որ Պոլսոյ եկեղեցիներուն մէջ բաւական տարբերութիւն կար արարողութեանց կատարման եղանակին մէջ: Տեղ տեղ Նախատօնակը Աւագ հինգշաբթի գիշեր օրհնութիւններէն առաջ կատարեցին, իսկ մէկ քանի տեղեր Ռոնլուայէն յետոյ: Այս վերջինը ամէնէն բանաւորն էր. որովհետեւ Աւագ հինգշաբթի գիշերուան հսկումը ուրբաթ առաւօտեան ժամերգութիւնն է, որ ո՞վ գիտէ ինչ տեսակէտով կէս գիշերին կը վերջացնեն հիմայ փոխանակ նոյն ժամանակ սկսելու: Հետեւաբար առաւօտեան ժամերգութեան նախատօնակը կցել անիմաստ բան է, իսկ ամէնէն իմաստալիցը այն պիտի ըլլայ որ միօրինակութեան պահպանութեան համար այսպիսի բացառիկ պարագաներու մէջ կրօն. ժողովը շրջաբերականով հաղորդէ իր կարգադրութիւնը քարոզիչներուն և աւագերէցներուն, քանի որ տօնացոյցին մէջ ալ յատուկ տրամադրութիւն չկայ այս մասին:

ԽԱՊԱՅԵԱՆ Տ. ՍԱՀԱԿ ՍՐԲԱԶԱՆ մարտ 27ին Ատանայի մէջ քահանայութեան ձեռնադրութիւն մը կատարեր է և այս առթիւ իմաստալից քարոզ մըն ալ խօսեր է որ մեծ գոհունակութիւն պատճառեր է ժողովրդեան: Կ'ըսուի թէ Ն. Գերապատուութիւնը քանի մը օրեր առանձնական տկարութիւն մը ունեցեր է և այժմ ալ բաւական կազդուրուած է:

Պայրամի առաջին օրը Սահակ Սրբազան և Կիրակոս Սրբազան շնորհաւորական այցելութիւն մը տալով Ատանայի Վալիին, կուսակալին սիրալիր կերպով պատուասիրուեր են.

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Ս. Պատրիարք Հայրը Դատաւորի կիրակիին հանդիսաւոր Թափորէն ետքը ականակուռ լանջախաչեր շնորհեր է Գրիգորիս, Յովհաննէս և փոխ-լուսարարապետ Խորէն վարդապետներուն:

ԲԵՐԱՅԻ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ երէկ իրիկուն Թաղման արարողութեան միջոցին, կ'երեւայ թէ հոծ բազմութեան հետեւանքով կին մը վերնատան մէջ մարելով, շփոթութիւն մը տեղի ունեցեր է, բայց Հմայեակ Սրբազանի՝ բեմէն խնդիրը հասկցնելուն վրայ պահ մը ընդհատուած արարողութիւնները վերսկսեր են:

ՄԱՍԻՍ գրական և քաղաքական շաբաթաթերթի 15րդ թիւը հրատարակուեցաւ այս առտու, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Խորհրդանշանը. Եղիշէ եպս. Դուրեան:—Երջանկութեան ճամբան (Նորավէպ) Սիպիլ.—Գարնան երգեր. «Ապրիլ». Մ. Աճէմեան. «Մանիշակները», Վահան Մալէզեան:—Անգլիական գրականութիւն. «Ի. Թէնի ուսումնասիրութիւնը Շէքսփիրի վրայ». Թարգմ. Յ. Գ. Մըմըրեան:—Առաջին պատրանք (Ռոմանսը) ***:—Զատկի նօթեր. Տիգրան Արփիարեան:— Կէս բժշկական. Տոքթ. Յ. Տ. Ստեփանեան:— Իմ առաջին հրատարակութիւնս. Կ. Ոսկեան:

ԶԱՏԿԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Զատկական այցելութիւններէ զերծ մնալու համար ի նպաստ Ազգ. Հիւանդանոցին մէկ և կամ մէկէ աւելի Մեճիտիէ նուիրող ազգայնոց ցուցակն է:—

Ա, Բ. և Գ. ցուցակներու գումարը՝ 3551 ղրշ.:

60 ղշ.—Միքայէլ Մամիկոնեան,

40 ղշ.—Միհրան Կէմբէկեան:

27ական ղշ. — Ալիքսան Մելիքեան և Փելիքս Շատան:

29-ական ղշ.— Յարութիւն Տիլսիզեան, Պետրոս Փափազեան, Պօղոս Գըլըճեան, Ռուբէն Զըրճեան. Կարապետ Սէֆէրեան, Յակոբ Ս. Պօղոսեան, Մաքսուտ Հայրէնց, Աբրահամ Շատաեան, Ռուբէն Մազլքեան: Գումար՝ 3858:

Ի ՆՊԱՍՏ

ԴԱՒԻԹ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ԸՆՏԱՆԵԱՑ

Հանգուցեալ ուսուցչին ի նպաստ նուէրներ կը հասնին ամէն կողմէ: Երէկ առտու հրատարակեցինք Լոնտոնցի Հայ գործաւորի մը նամակը, որով 10 շիլինի նուէր մը կը ղրկէր նոյն նպատակաւ: Պրուսայի ազգ. վարժարանաց տնօրէն Տիգրան Շալճեան էֆ. և ազնիւ գաղափարը ունեցեր է նոյն նպատակաւ հանգանակութիւն մը ընելու Ս. Գէորգեան երկսեռ վարժարանաց աշակերտներէն, որուն արդիւնքը՝ 136.50 ղրշ. ղրկած է մեզ: Հետեւաբար ցարդ մեզ հասած նպաստներն են.

Նախապէս հրատարակուած	170 ղրշ.
Լոնտոնաբնակ Հայ գործաւորին նուէրը	60 »
Պրուսայի վարժարանէն հանգանակուած, որուն մանրամասնութիւնը պիտի հրատարակենք յառաջիկային	136.50
Պուքրէշէն Ա. Լ.	10 »
Վարդան Խժրիկեան	5 »
Գումար	381.50ղ.

Վերոյիշեալ գումարը այսօր իսկ յանձնուեցաւ հանգուցեալին այրի տիկնոջ:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԻ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶ, 5/18 ապրիլ

Երկուշաբթի իրիկուն, 3/16 ապրիլ, Պուքրէշի պողոտան որ կառքով պտոյտ ընելու յատկացուած ծառուղի մըն է, (տեղւոյս զբօսավայրը), կաթնատունի մը մէջ Հայ երիտասարդ մը, Միհրան Յովհաննէս Արաք անուն, անձնասպան եղաւ, որուն մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները քաղելով այս և երէկ առաւօտեան թերթերէն, կը փութամ հաղորդել ձեզ.—

3-4 շաբաթներէ ի վեր Միհրան Արաք կը գտնուէր մայրաքաղաքս, և Օթէլ Էմբէրիալի ամէնէն շքեղ սենեակներէն մին վարձած էր. հոն յայտարարած էր թէ Բարբըզարնէ հարուստ Հայ ակնավաճառի մը որդին էր, թէ իր ծնողքը կը բնակին Rue des École No. 4 bis, թէ ադամանդի հանք մը ունէին Եգիպտոս (°.) ևն.: Եւ արդարեւ եկած օրէն ի վեր բաւական քանակութեամբ մեծկ ադամանդներ ծախած կամ գրաւի դրած էր, ինչպէս նաեւ իր ճոխ հագուստը, և շռայլօրէն վատնած դրամը կարծել կուտային թէ միլիոնատէրի մը զաւակ է:

Ատամնաբոյժ բարեկամ մը կը գտնէ հոս, և անոր միջոցաւ կը ծանօթանայ Տօամիս Մարիա Զընէյքու անուն քսաննեւհինգամեայ գեղանի կնոջ մը, որ 2-3 ամիսէ ի վեր բաժնուած ըլլալով իր ամուսնէն, կիսաշխարհիկ կեանք մը կը վարէր:

Միհրան՝ կիրակի իրիկուն (2/15 ապրիլ) կը հրաւիրէ զայն և իր ատամնաբոյժ բարեկամը՝ Եօրտաքէի ճաշարանը, ուր մինչեւ կէս գիշեր շամբանեաներու հեղեղներուն մէջ, ցիկան (գնչու) նուագածուներու խումբի մը դողդոջ երգերովն ու թրթռացումներով կը զբօսնուն ու կը զուարճանան— չմոռնալով արեւելեան սովորութիւն մը, որով իր գրպանին բոլոր ունեցածը այդ նուագածուներուն տալէ յետոյ կը ստիպուի իր հոն թողած պարտքը 90 ֆր. վճարելու համար, Եօրտաքէի ծառաներէն մին հետը առնել և երթալ Օթէլ Էմբէրիալի սրճարանին տիրոջմէն 100 ֆր. փոխ առնելով անոր տալ—:

Եօրտաքէի ճաշարանին մէջ միջոց մը գրպանէն նիքէլէ շողշողուն րէվոլվէր մը հանելով կը սկսի հետը խաղալ, և զայն դէպի ճակտին ուղղելով.

—Ասանկով մարդ կրնա՞յ վայրկենաբար մեռնիլ, կը հարցնէ կատակի ձեւով իր բարեկամին:

—Ո՛չ, կը պատասխանէ միւսը, լաւագոյն միջոցը քունքին պարպելն է:

Հետեւեալ իրիկունը, տիկին Զընէյքու ժամը 3ին միջոցները կառքով մը կ'երթայ պանդոկը, և Միհրանը միասին առնելով կը հասնին Շօսէն, «Ֆլօրա» կոչուած կաթնատունը (laiterie), ուր մասնաւոր սենեակ մը կ'առանձնանան. հազիւ քանի մը բաներ ապսպրած, Միհրան պատրուակելով որ իրենց ա-

տամնաբոյծ բարեկամը կ'երթայ փնտռել, դէպի ճեմիշը կ'ուղղէ իր քայլերը, ուրկէց կը լսուի աճուրդի պայթիւնը, ուր կը գտնեն զինքը պատին կրթնած արիւնլուայ։ Հոն գտնուող բժիշկ մը անմիջապէս հասնելով, կը հաստատէ անոր մահը։

Իմ ծանօթութիւններս։

Այդպիսի Հայու մը ներկայութիւնը մենէ ոչ մէկը գիտէր, սակայն ցաւալի լուրը վայրկենապէս տեղեկացուց զայն ամենուն։ Հետեւեալ առաւօտուն անմիջապէս փութացի «Մօրկ»ն, թերեւս կարենալ ճանչնալու համար զինքը, և դիւրաւ կրցայ ստանալ պէտք եղած արտօնութիւնը։

Երկայնահասակ, սեւ, երկայն մազերով հազիւ 25 ամեայ երիտասարդ մըն էր անձնասպանը, քիչ պեխերով ու հաստ շրթունքներով. բազուկները և լանջքը կը ցուցնէին թէ' կորովի ու յաղթանդամ մէկն էր։ Այդ հարուածին հետեւանքով' որուն վէրքը խոշոր բացուած կ'երեւար ճիշդ քունքին վրայ, ինքը սեւ սեւ եղած էր և մանաւանդ ուռեցուցած ըլլալով, քիչ մը անճանաչելի էր։

Երկրորդ դիմումս կամ հանդիպումս եղաւ Տօմինա Զընէօքուի, որ խարտեաշ մազերով, վայելուչ հասակով, գեղեցիկ կին մըն է,— թէեւ չպարուած, ու ճոխ կերպով հագուած—շատ զգածուած կ'երեւէր։

Տօմինա Զընէօքու, արցունքի կաթիլ մը սրբելէ յետոյ յայտարարեց թէ' իր խաչեալ մէկ քավալիէն էր Միհրան Արակեան, որուն խօսուածքի ձեւը ու կոյտ վարմունքը զինքը հրապուրած էին։ Միհրան անզուսպ սէր մը ցուցուցած էր իրեն նկատմամբ, և առաջարկած իրեն միասին Բարիզ երթալ, անոր ընտանեաց մէջ ապրելու համար, ինքը սիրով ընդունած էր այդ առաջարկը. տիկին Զընէօքու կը յայտարարէ որ ո և է գոհարեղէն մը ընդունած չէ Միհրանէն։ Փողոցին մէջ հանդիպած ըլլալով այդ տիկնոջ' ժամանակ չունեցայ ո'չ Միհրանի լուսանկարը հարցնելու իրեն ո'չ ալ մականունը ստուգել, որովհետեւ անգլիայ թերթերէն ոմանք Արակ կը նշանակեն, և ոմանք Արրակ (Արրտճեան), բայց այսօրուան թերթերուն մէջ գըտած պատկերս և «Մօրկա»ն տեսած դիակս այնպէս կարծեցնել կուտան ինձի որ' Միհրան բնիկ Բերոցի է, ուր պզտիկ բարեկամութիւն մը ունեցած եմ իրեն հետ (Փէրիտչի թաղէն), և կը կոչուի Արակեան, համեստ ընտա'նիքի մը զաւակ (ո'չ հարուստ) և հայ-կաթոլիկ։

Այսօր պիտի դիմեմ առ որ անկ է, անենելու համար թէ քովէն հայերէն նամակներ գտնուա՞ծ են թէ ո'չ. Թերթերը կ'ըսեն թէ' քանի մը Ռումաներէն սիրային նամակներ գտնուած են քովէն, և ուրիշ թուղթ մը Ֆրանսերէն՝ այսպէս.

«Զզուած այս աշխարհքէն, կը սպանեմ ինքզինքս։»

Հինգ լեզու կը խօսի եղեր դիւրութեամբ։

Սոյն երիտասարդին թաղմանը համար խնդրուած է եկեղեցւոյ Խնամակալութեան անդամներէն (Թաղ. Խորհուրդ) որպէս զի պէտք եղած դիմումը ընեն այդ երիտասարդը առնելու, և Հայոց գերեզմանատունը թաղելու համար. կ'ըսուի թէ մերժեր են ըսելով թէ' այդ ծախսով կարող են երեք աղքատի օգնել։

Օթէլ Էմբէրիալը 300 ֆր.ի պահանջ մը ունի եղեր Արակեանէն, հարցնող չկայ սակայն որ աւանդ թողած քարերը ի՞նչ արժէքով են, փոխարէն ի՞նչ առած է, և որո՞ւ քով են։

Ոստիկանութիւնը հեռագրած է Բարիզ Րիւ տէդ Էջօլ թիւ 4, և դեռ պատասխան չէ ստացած։

* * *

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

20 Ապրիլ 1900

Ֆրանսական 3% գոնսոլիտէ	101.7
Րէժի	322
Ֆօնսօլիտ	23.05
Երկաթուղի	123.
Պանք Օթօման	570.
Թրանսվալ	70

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը կատարուեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած, նոյն մզկիթը գընաց ուր ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Գերմանիոյ և Ռումանիոյ դեսպանները՝ իրենց Ա. Թարգմաններով, Կիպրոսի կառավարիչ Պ. Սմիթ, տիկինը և անգլ. դեսպանատան Ա. Թարգմանը. և 400է աւելի օտարազգի հիւրեր, որոնցմէ ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ առջի օրը, կէ. օրէն վերջը գումարուեցաւ Եըլտըզի կայս. Պալատան մէջ։ Մեծ-Եպարքոսը և յանձնաժողովին անդամ մէկ քանի նախարարներ այս գումարման ներկայ գտնուելու համար սովորականէն կանուխ մեկնեցան իրենց պաշտօնատուներէն։

1900Ի ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ ԵՒ ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆԸ.— Ֆրանսական Կօլօա թերթին խմբագիրներէն մէկը անցեալ օր Բարիզի ցուցահանդէսին օտար պետութեանց քօմիսէրներուն կարծիքները հարցուցեր է։ Բարիզի Օսմ. դեսպան Սալիհ Միւնիր պէյ իր կարգին հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է.—«Կըրած տպաւորութիւններս սքանչելի են։ Այսօր Արուեստահանդէսին մէջ ըրած պտոյտիս միջոցին յափշտակուեցայ տեսածներէս ու լսածներէս։ Ա՛հ, ֆրանսական ժողովուրդն է միայն որ կարող է այս կարգի հրաշքներ իրագործել ու կատարելագործել։ Ֆրանսա է այն միակ երկիրը, որ կարող է համայն աշխարհի ներկայացնել ա'յսքան մեծաշուք, ա'յսքան յափշտակիչ տեսարան մը։ Եւ ասոնցմէ վերջը օտարականները ի՞նչպէս չսիրեն Ֆրանսան, չզմայլանան ձեր գեղեցիկ երկրին վրայ։

«Կը պաշտե՛մ Բարիզը։ Ֆրանսայի մայրաքաղաքը մշտատեւ ցուցահանդէս մըն է, ցուցահանդէս մը գեղարուեստի, ճաշակի, աշխատութեան ու զուարթութեան։ Ի՛նչ ուրեմն, մարդ կրնա՞յ ամենափոքր կասկած մը իսկ ունենալ թէ ա'յսքան վեհափառ, այսքան մեծաշուք այս մշտատեւ արուեստահանդէսը իր պատերուն մէջ պիտի կազմակերպէ ուրիշ Արուեստահանդէս մը, աւելի փոքր ու առժամեայ, և մարդ կրնա՞յ ըսել թէ այս երկրորդ Արուեստահանդէսը ճշմարիտ հրաշակերտ մը պիտի չըլլայ։ Այսօր ամէն բան գեղեցիկ էր, ամէն բան կատարեալ կանոնաւորութեամբ անցաւ։»

ԽՏԻՎԻՆ ՄԱՅՐԸ.—Ալեքսանդրիայէն կը ծանուցուի թէ Խտիվ Ապպաս Հիլմի փաշայի մայրը մայիս ամսոյ երկրորդ կիսուն մէջ ճամբայ պիտի ելլէ մայրաքաղաքս գալու համար։

ՄԱՏՐԻՏԻ Օսմ. նորընտիր դեսպան Իզզէթ փաշա առջի օրը Բ. Դուռը երթալով իր հրաժեշտի այցելութիւնները տուաւ Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին Գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշայի։ Իզզէթ փաշա նոյն երիկունը արեւելեան ճեպընթացով մայրաքաղաքէս Մատրիտ ուղեւորեցաւ։ Սիրքէճիի կայարանին մէջ ողջերթ մաղթելու գացած էր Սպանիոյ դեսպան Մարքիզ տէ Քամփօ-Սակրատօ։

ԿԻՊՐՈՍԻ կառավարիչ Պ. Սմիթ և տիկինը մայրաքաղաքս հասան։

ՎԱՉԿԱՏՈՒՆ ՑԵՂԵՐԸ.— Պաշտօնէ հասած լուրեր կը ծանուցանեն թէ նահանգին կուսակալ Նամըգ փաշա յաջողեր է հաշտեցնել Շէմէրչի և Տէլիմ ցեղերը։ Երկար տարիներէ ի վեր այս երկու ցեղերուն միջեւ հակառակութիւն մը կը տիրէր, որու պատճառաւ հանդարտութիւնը յաճախ կը խռովուէր։ Այս վաչկատուն ցեղերուն պետերը կուսակալին և նահանգին վարչական Խորհրդոյ առջեւ երդում ըրեր են ասկէ վերջը իրարու դէմ թշնամական ո և է գործ չկատարել։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՈՒՄ.— Վերջերս գրած էինք թէ թղթատարական վերատեսչութիւնը որոշած էր պանքանոններ, փոխանակագիրներ, և ուրիշ կարգ մը արժէքաւոր առարկաներ պարունակող յանձնարարեալ նամակներ ալ ընդունիլ։ Կը լսենք թէ Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ այս մասին պատրաստուած մազպաթան վաւերացուեր է կայս. Իրատէով, և թէ այս դրութիւնը պիտի սկսուի գործադրուիլ յառաջիկայ մայիս 1էն ըսկսեալ, սակայն առ այժմ միայն ծովեզերքի և երկաթուղւոյ գիծերու վրայ գտնուող կեդրոններուն համար։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ Նպաստամատոյց Յանձնաժողովը, որ Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեան տակ կազմուած է, վերջացող 1315 տարւոյ համար իր հաշուեկշիռը հրատարակած է։ Անցեալ տարեշրջանին մէջ Յանձնաժողովը գանձուած հրդեհներու մէջ վնասուող զինուորականներուն բաժնած է 101,134 ղրշ.։ Յանձնաժողովին այժմ Օսմ. Պանքային մէջ ունեցած պահեստի գումարն է 2,330,328 ղրշ. և Քրէտի Լիօնէի մէջ 1,036,000 ղրշ.

ԾԽԱԽՈՏԻ տասանորդի տուրքը հինգ տարուան համար եւ Ծխախոտի Րէժիին յանձնուած է։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԱԾ ԻՒՂ.— Առողջապահական քննիչ Րասիմ փաշա իմանալով որ Ղալաթիա, Զիյվէր Պէյ խանի մէջ գտնուող իւղավաճառ Մինայի մթերանոցին մէջ 20 տակառ բամպակի իւղ կը գտնուի, անմիջապէս հոն երթալով կնքեր է մթերանոցը։

ՄԱՆՐՈՒԿ ԴՐԱՄ.—Երէկ առտու գըրած էինք թէ 200000 ոսկիի 5 և 10 փարանոց մանրուկ դրամներ պիտի պատրաստուին, որոնց բաղադրութիւնը պիտի ըլլայ 1/10 արծաթ և 9/10 պղինձ։ 10 փարանոցները պիտի ունենան հին 5 փարանոց պղինձէ դրամներուն ծաւալը։ Իսկ 5 փարանոցները արծաթ հրկուքնոցներուն ծաւալը կայս. Փողերանոցին մէջ պատրաստուած օրինակները Վեհ. Սուլթանին մատուցուած են, և կ'ըսուի թէ այս նոր դրամները երկու ամսէն շրջաբերութեան պիտի հանուին։

ՀԱՃԻ ՄՈՒՍԹԱՖԱՅԻ ԴԱՏԸ.— Նորէն մահուան դատապարտուած.—Ճավիտ պէյի սպանիչ Ալպանիացի Հաճի պին Մուսթաֆայի Թ. դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ առջի օրը, Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ։ Ինչպէս յայտնի է ամէն առաջ Եղեռնադատ Ատեանը ամբաստանեալին դէմ մահուան վճիռ տուած էր, զոր բեկանած էր Վճռաբեկ Ատեանը։ Նախորդ դատավարութեանց մէջ լսուած վկաները դարձեալ Ատեան ներկայացան և իրարու հետ դէմ առ դէմ բերուեցան։ Քննութիւնները աւարտելէն ետքը ընդհ. դատախազի օգնական Րիզա պէյ պահանջեց որ Հաճի Մուսթաֆա դատապարտուի իբր կանխամտածութեամբ ոճիր գործող անձ մը։ Ոճրագործին փաստաբանին պաշտպանողականէն ետքը, դատաւորները խորհրդակցութեան սենեակը կանչուելով պահ մը հոն մնացին, և ապա վերադառնալով հետեւեալ վճիռը կարդացուեցաւ.—«Հաճի Մուսթաֆայի մահապարտութեան մասին տրուած վճիռը Վճռաբեկ Ատենին կողմէ ջնջըւած ըլլալով, նոր դատավարութեան մէջ երկու կողման պաշտպանողականները ևն. լսելէ ետքը, և նկատելով որ Հաճի Մուսթաֆայի ոճիրը վկաներուն մեծ մասին յայտարարութեամբ ապացուցուած է, դատարանս միաձայնութեամբ յանցապարտ կը ճանչնայ Հաճի Մուսթաֆան։» Այս որոշմնագրին ընթերցումէն ետքը ընդհ. դատախազի օգնականը Պատժական Օրէնսգրքին 170րդ յօդուածին գործադրութիւնը պահանջեց։ Դատաւորները դարձեալ խորհրդակցելու քաշուեցան, և քիչ ետքը վերադառնալով Ատեանին նախագահը յայտարարեց թէ Եղեռնադատ Ատեանը կը հաստատէ Հաճի Մուսթաֆայի մահապարտութեան վճիռը։ Եղեռնադատ Ատենին նոր տեղեկագիրը մէկ շաբաթէն Վճռաբեկ Ատենին պիտի մատուցուի։

ՀԵՌԱԳԻՐ'ՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՊԷՅՐ-ԹԱՈՒՆ, 19 ապրիլ.— Թրանսվալի կառավարութիւնը առաջարկեց Բորթուկալի՝ տալ այն գումարը, զոր այս վերջինը վճարելու դատապարտուած էր Տէլակօայի խնդրոյն իրաւարար ատենին կողմէ։ Բորթուկալ մերժեց Թրանսվալի առաջարկը։

ՔԻՆԿ-ՈՒԻԼԸՄՍԹԱՈՒՆ(Իստ Լընտըն մօտ, Բարեխոյս).—Մէրէմէ Թերթը կ'իմանայ արժանահաւատ աղբիւրէ թէ Եոհաննէսպուրկի մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին հանքերը օդը հանելու։

ԼԱ-ՀԷՅ.— Թագուհին այսօր իր ներկայութեանը ընդունեց Պօէր պատգամաւորութիւնը, ինչպէս նաեւ տըքդ. Լէյտսը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Զրոյց կը պտտի թէ Մէյֆըքինկի պաշարման զօրքը առաւելութիւններ ձեռք բերեր է Պօէրներուն վրայ։

—Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Անգլ. զօրքերը գրաւեր են Տէվէդատորը, Ուիբընըրի ճամբուն վրայ։

—Հեռագրական լուրի մը նայելով, Պօէրները կործաներ են Պէթիւլիի կամուրջը։

ԵՈՔՕՀԱՄԱ.— Սէուլէ առնուած լուրեր կ'ըսեն թէ Ռուսական դեսպանին և Քորէայի կառավարութեան յարաբերութիւնները ձգտեալ վիճակ մը ունին, Մազամբոյի մէջ հողեր վարձելու մասին Ռուսիոյ ըրած պահանջումին հետեւանօք։ Կը կարծուի թէ Ռուսիա հիմա աւելի ընդարձակ տարածութեամբ հող կ'ուզէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Աշանթիներու երկրին հիւսիս արեւմտեան նահանգին բնիկներուն մէջ խռովութիւններ ծագեցան։ 300 զինուոր ղրկուեցաւ ապստամբած գաւառը։

ԱՔՐԱ.— Աշանթիներու երկրին կառավարիչը փութով զօրք կը խնդրէ։ Եթէ օգնութիւնը ուշանայ կացութիւնը ծայր աստիճան պիտի ծանրանայ։ Մայրաքաղաքը, Քումասի, սաստ կերպով պաշարուած է ապստամբներէն։

ՔՈԲԷՆՀԱԿ.— Կալլէսի իշխանը Լոնտոն գնաց։ Յունիսին Բարիզ պիտի երթայ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Դահլիճը վերակազմուեցաւ։ Արտաքին գործոց նախարար անուանեցաւ Ակուիլար Քամփօ մարքիզը։ Դատական՝ Վատիլլօ մարքիզը։ Կրթական՝ Պ. Կարսիա Ալիքս։ Հանրօգուտ շինութեանց՝ Պ. Կասէ։ Վարչապետ Պ. Սիլվէլա ստանձնեց նաև ծովային նախարարութիւնը։

—Սպանիական մամուլը նպաստաւոր ընդունելութիւն կ'ընէ նոր Դահլիճին։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Նախկին վարչապետ Թաւշանովիչ երբեմն կեղծարար և գող դատի քաշուեցաւ։

ԱՊԱՑԻԱ.— Ռումանիոյ թագաւորն ու թագուհին, Ռումանիոյ գահաժառանգ իշխանը, ինչպէս նաև Կարոլ իշխանը հոս հասան։

ԲԱՐԻԶ.— Տանըմարքայի թագաւորը յառաջիկայ յունիսին պիտի այցելէ Արուեստահանդէսը։

—Նշանաւոր արձանագործ Պ. Ֆալկիէռ մեռաւ այսօր։ 1832ին Թուլուզի մէջ ծնած էր։ Իր վերջին գործն էր Ալֆոնս Տօտէի կիսաւարտ արձանը, որուն քանի մը օր առաջ բացումը կատարուեցաւ Նիմի մէջ։

ՆԱՆԹ.— Գեղարուեստից տնօրէն Պ. Ռուժօն այսօր բացումը կատարեց Նանթի միւզէնին։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 20 ապրիլ.— Վիլհէլմ կայսրը Ալթօնայի կայարանը գնաց և տեսակցեցաւ Կալլէսի իշխանին հետ, որ անկէ անցաւ։ Տեսակցութիւնը երեք քառորդ ժամ տեւեց։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահ Պ. Լուպէ յառաջիկայ շաբթու պիտի սկսի իր այցելութեանց շարքը՝ Արուեստահանդէսին, երբ հետզհետէ աւարտին թերի մասերը։ Պ. Լուպէ պիտի ընդունի Արուեստահանդէսին օտար տէրութեանց բոլոր բաժիններուն հրաւէրները։

—Կ'ըսուի թէ Պօէր պատգամաւորները Զարին պիտի ներկայանան Քոբէնհակի մէջ։

ԱԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ՏՈՔԹՈՐ ԱՃԷՄԵԱՆ ՊԷՅԻ

Ակնաբոյժ տոքդ. Աճէմեան պէյ պատիւ ունի ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ' այսուհետեւ իր հիւանդները պիտի ընդունի Ղալաթիա, անգլիական հիւպատոսարանին դիմաց, թիւ 1, Տոքդ. Մէլինճէնի նախկին դարմանատան մէջ, ամէն օր, բաց ի կիրակէ, կէս օրէն վերջ մինչեւ իրիկուն։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻՆ ՈՃԻՐԸ, 1 ՀԱՏՈՐ ԳԻՆ 5 ՂՐՇ.

Ցիշեալ հետաքրքրաշարժ վէպը, զոր իբր թերթօն ասկէ առաջ Սուրհանդակի մէջ հրատարակուած է, այժմ հրապարակ ելած է և կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն քով։ Կեդրոնատեղին է Դ. Պաղտատլեան Գրատուն, Սուլթան Համամ թիւ 14, և Սուրհանդակի տպարանը։ Ցիշեալ վէպը թարգմանած է Կ. Ս. Իւթիւճեան էֆ.։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Թրանսվալ բաժնեթուղթ	Լ.Օ	7.
» [illegible]	Ֆր.	2 15
» [illegible]	»	483.
Օսմ. [illegible] Ընկ.	Լ.Օ	4 35
[illegible] Թիւրք		484
Թրանսվալ		70 50

Դրամներու ընթացք

Մէճիտիյէ արծաթ	Ղրշ	108.03
Մէթալիք	»	94.30
Անգլիական ոսկի	»	110.04
Ֆրանսական ոսկի	»	87.14
[illegible]	»	51 09
Րուպլի թղթադրամ	»	8.61

Լոնտոն 3 ամիս		108.55
Բարիզ » »		21.43

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

19 Ապրիլ	ԼՈՆՏՈՆ	ԲԱՐԻԶ
	Անգլիական	Ֆրանսական
Անգլ. գոնս.	101.25	101 15
Օսմ. գոնս. Սէրի B	46.62	.—
» » » C	26 75	.—
» » » D[illegible]	22 75	23 25
» » » D[illegible]	22 75	23 17
Պանք Օթօման	13 —	581 —
Թրանսվալ	2 37	71 75
Օսմ. Րէժի		326.
Օսմ. Մաքսատուն		508
Օսմանիէ		427.
Գրէտի Լիօնէ		1205—
Իտալական		94.85
Սպանիական		73.50

ՀԱՒԿԻԹԸ

«Հաւկիթը հաւէն կ'ելլայ հաւն ալ հաւկիթէն, կ'ուզենք հասկնալ թէ այս երկուքին ո՞րը ամենէն առաջ աշխարհ եկած է։»

Ցիշեալ խնդիրը 15 տարի առաջ դըպրոցիս մէջ թուաբանութեան վարժապետս ինծ առաջարկեց և տակաւին պատասխանիս կը սպասէ։ Ընթերցող, եթէ կարող ես այս խնդիրը լուծել երկտողով մը ինծի իմացուր Զատիկէն առաջ, (կանխաւ շնորհակալիքս)։

Հաւկիթը շատ սննդարար է և դիւրամարս. թեթեւ ուտելիք մըն է, ուստի բժիշկները առհասարակ հիւանդներուն կը յանձնարարեն։ Հաւկիթին թեթեւութիւնը առածի կարգ անցած է և ընտիր ածական մը չէ որ կուտան երբ առիթը ներկայանայ (բնականաբար թեթեւ...սոլիկներուն)։

Բադը, սագը և հնդկահաւն ալ հաւկիթ կ'ածեն թէեւ, բայց հաւուն հաւկիթը ամենքն ալ կը գերազանցէ։

Հաւկիթը շատ հին է, աշխարհիս սկիզբէն ի վեր կայ. բայց չեմ կարծեր որ խնձորին և օձին չափ հին ըլլայ, որոնք Ադամ Եւայի ժամանակակիցներն են, (կինէն առաջ)։ Այժմ աշխարհի չորս կողմը... հաւկիթը պակաս չէ. հիմա Անգլիացիներունը [illegible] դուրս կուտայ կոր Թրանսվալի մէջ, մինչդեռ չարաճճի Պօէրները [illegible] իրենք կը ճաշակեն ու ճերմակն ալ Անգլիացւոց կը կլլեցնեն կոր։

Սա Մեծ Պահքը չլմնցած ու Զատիկը չեկած ես ալ հաւկիթ մը գլորցնեմ, ըսի, վռարճասէր ընթերցողներուս, կարմրուկ հաւկիթ մը, համով հոտով։ Բայց որպէս զի ճամբան չկոտրէր անիկա, լաւ «նիւթի» մը մէջ պլորել հարկ էր։ Այդ նիւթը փնտռելու վրայ էի երբ մէկ քանի օր առաջ առիթ մը ներկայացաւ ինծ։

Զկարծէք որ հոս պիտի խօսիմ կարմիր [illegible], կաղամբի գոյն ձեռնոց և հաւկթագոյն բաճկոնով [illegible] վրայ։ Առիկա հինցած է, Նորը նայինք։ Պատմելիքս զարմավերջիկ խորամանկութիւն մըն է։

Բարեկամներէս մին ամուսնանալու դիտաւորութիւն ունէր—բնականաբար դրամօժիտով։ Հիմակուան ամուսնութիւններու (Պոլսոյ մէջ) գիտենք ա՛... 2-300 ոսկի դրամօժիտին մէջ են առաւելն (թող որ 100 ոսկի առնողը 300 առած կը ձեւացնէ կոր։) Բարեկամս մէկ քանի շաբաթ առաջ իրեն ծանօթ ընտանիքի մը ամուսնական առաջարկութիւն մը կ'ընէ պատուաւոր կերպով, այսինքն... միայն 300 ոսկի դրամօժիտի «փափաքելով», ինչ որ աներ-պապացուն կը դժկամակի տալ (Ա՛հ, սա թախտմահ հնարողը...ծուռ բուսնի, կըողը) և 200 ոսկիէն աւելի տալու երբէք տրամադրութիւն չի ցուցըներ։ (Նորէն աղէկ)։ Փեսացուն մէկ քանի բարեկամաց հետ մերթ ընդ մերթ «համոզիչ» այցելութիւններ կուտար «ապագայ» աներոջը, բայց այդ դըրամօժիտի խնդիրը 2-300 ոսկիին մէջտեղ միշտ առկախ կը մնար։ Փեսացուն տեսնելով որ համոզելը դժուար պիտի ըլլայ, միջոց մը խորհեցաւ [illegible] ընելու համար աներցուն, որուն հետ բաւական [illegible] էր, մէկ քանի տարիներէ ի վեր հետը տեսակցութեան ունենալուն հետեւանօք։ Անցեալ կիրակի երբ նորէն այցելած էր մէկ քանի բարեկամաց հետ մեկտեղ «աներցուին» տունը, փեսացուն այդ դրամօժիտի խնդիրը վերստին բանալով, աներոջը սապէս կ'առաջարկէ ժպտադէմ.

—Եկուր խնդիրը ուրիշ ձեւի մը տակ դնենք, մէջերնիս համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։

—Ի՞նչպէս։

—Եկու գէ. մը բանենք ձեզի հետ. ով որ «ծով բերնով 12 հաւկիթ կարենայ ուտել», 100 ոսկի կը շահի. այսինքն, եթէ ես ուտեմ, 300 ոսկի դրա-

մօժիտ պիտի տաս ինծի, իսկ եթէ գուն կարենաս ուտել այն ատեն միայն 100 ոսկի պիտի տաս ինծի։

—Ես կ'ուզեմ անանկ է նէ։

—Շատ աղէկ, կ'ընդունիմ. բայց որպէսզի սխալմունք մը տեղի չունենայ, գրաւս վերստին կը կրկնեմ. այսինքն եթէ դուն «ծոմ բերնով 12 հաւկիթ ուտես» այն ատեն միայն 100 ոսկի դրամօժիտ պիտի տաս ինծի ապա թէ ոչ 300 ոսկի պիտի տաս։

—Բացայայտ է գրաւդ, ընդունեցայ և յառաջիկայ ուրբաթ օր ալ պիտի գործադրեմ։

—Շատ լաւ (բարեկամներուն դառնալով) դուք ալ վկայ էք այնպէս չէ՞։

—(Միաբերան) Այո՛, այո՛։

Երէկ էր օրը և որոշեալ ժամանակին գրաւը տեղի ունեցաւ աղջկան հօրը տունը, ուր ես ալ հրաւիրուած էի։

20 հոգիի չափ կար որահը. մէջտեղը կլոր սեղան մը կը գտնուէր, որուն վրայ 12 հատ սոլկած հաւկիթ կար։ Մէկ քանի պատուաւոր անձեր նախապէս աներ-պապային «ծոմ» ըլլալը հաստատեցին, ինչ որ փեսացուն ընդունեցաւ առանց դժուարութիւն յարուցանելու, ու յետոյ զինքը հրաւիրեցին որ գրաւը գործադրէ։ Աներպապան սեղանին մօտեցաւ, ու ձեռքը առաջին անգամ երկնցնելով հաւկիթ մը առաւ ու բերնին մէջը անհետացուց մէկ վայրկեանի մէջ։ Երկրորդ անգամ վերստին ձեռքը երկնցնելով հաւկիթ մը ևս առնելու վրայ էր, երբ փեսացուն ընդմիջելով, բարձրաձայն ըսաւ.

—Սիրելի աներս, կորսնցուցիր գրաւդ։

—Զարմանալի՛ բան, կայնէ նայինք, տակաւին չլմնցաւ։

—Խնդիրը հոն է արդէն, այլ ևս ծոմ չես որ։

—Ի՞նչ ըսել է ատիկայ։

—Բացորոշ է, չէ՞ մի որ «ծոմ բերնով 12 հաւկիթ պիտի ուտէիր։»

—Հարկաւ։

—Հիմա մէկ հատ մը կերար, ըսել է «այլեւս ծոմ չես» և մնացեալ 11 հաւկիթները «ծոմ բերնով» չէ որ պիտի կրնաս ուտել. հետեւաբար գրաւդ կորսնցուցիր։

Ներկաները՝ միաբերան խնդալով.

—Վա՜յ գարշելի։

Աները (մօրուքը չոյելով).—Վա՜յ նըզովից արմատ. սակայն իմ քովս չկար.

Հարսնցուն—Է՛հ հայրիկ, ի՞նչ ընենք մենք ալ ծէծէկը քիչ կը չինենք։

Հարսնիքը առջի պաակին է. ես ալ պիտի երթամ, դուք ալ հրամմեցէք։

Ա՜խ, սա հիմ-կուան փեսացուները։

Մ. ԲՕԼ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԳԱՐՆԱՆ ԳՈՅՆԵՐ

ՅԱԼԷՄ-ՏԱՂԻ

Հանրածանօթ Ցովակիմ աղայ Լէվէնտեան՝ շարունակելով հանդերձ իր Ֆրնալըյի պանդոկը, այս անգամ ապրիլ 18էն (Հ. Տ.) մինչեւ մայիսի վերջը Ալէմտաղի վերի գիւղին մէջ պատրաստած ունի ամէն գիւղային դիւրութիւններով կազմ պանդոկ մըն ալ, ուր իր բազմաթիւ յաճախորդները շատ գոհ պիտի մնան գարունի այդ կենսաւէր եղանակին մէջ՝ պատրաստ գտնելով գիւղաբնակ կեանքի ամէն պիտոյքը։

Գիները չափաւոր։ 1—10

Մագրի գարիյէսինտէ սաքին սարրաֆեան Խօրիաթ օղլու Եանինին փի 15 մարտ սէնէ 316 թարիխինտէ Բիւչիւք-Չէքմէճէ Պիտայէթ մահքէմէսի թիճարէթ գըմրնտա իֆլասիյէթինէ վէ տավա վէքիլլէրինտէն Շէրիֆ վէ Արթին Գայսէրեան էֆէնտիլէրին մուվագգաթ սէնտիք թայինլէրինէ գարար վէրիլէրէք վագթ իյլէ իլան օլընմըշ իտի։ Պու քէրրէ սէնտիքը միւմահիլէյհիմանըն մահքէմէի մէզքիւրէտէ խալէթլէրի գարարլաշտըրըլըրըլըտան, թարիխը իլանտան էւ-կիրմի պիր կիւն սօնրա եանի մահը հալը րումինին եիկիրմի ալթընճը չարշէնպիհ կիւնիւ թէտգիգաթա միւպաշէրէթ օլընաճաղընտան, միւֆլիսը մէրգումտան ալաճագլը պուլընանլարըն էվրագ վէ սէնէտաթը սաիրէլէրինի միւսթաահըպէն եէվմը մուայէնը մէզքիւրտէ սաաթ 4 րատտէլէրինտէ մահքէմէի մէզպուրէ գալէմ օտասընա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 5 Նիսան սէնէ 316

ՏՕՔԴ. ԱՀՄԷՏ ՆՈՒՐԷՏՏԻՆ ՊԷՅ

Եէնի Պաղչէի պանդուխտ Իսլամներու հիւանդանոցին նշանաւոր վիրաբոյժ Տքդ. Ահմէտ Նուրէտտին պէյ, որ 12 տարիէ ի վեր իր հմտութեամբ մեծ անուն շահած է, Սուլթան Պայազիտի Թրամուէյի կայարանին մօտ գտնուող իր դարմանատունը փոխադրած է Պապը Ալիի պողոտային վրայ, Եսկի Զապթիյէ փողոցին դիմացը գտնուող նորաշէն շէնքին մէջ, իր բազմաթիւ հիւանդներուն դիւրութեան համար։ Տքդ. Նուրէտտին պէյ Եւրոպայի մէջ կատարած բժշկական և վիրաբուժական վերջին մէթոտներով կը դարմանէ ոսկորի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, կռնակի վրայ գտնուող «[illegible]ները», ոտքի ոսկորի ծռութիւնը, աղիքներու, փորի և մարմնոյն ուրիշ մասերուն վրայ գտնուող ուռոյցքները, աճուկի ճեղքուածքները, առն և կնոջ ծննդական գործարանները, մէզի անցքերուն. ուրիշ անբուժելի համարուած հիւանդութիւնները։ Նոյնպէս նորանոր և մասնաւոր գործիքներով կը կատարէ էն սոսկալի ծննդաբերութիւնը, այսինքն մեռած կամ պակասաւոր երախաները՝ առանց մօրը փորը ճեղքելու եւն. մասնաւոր գործիքներով և առանց ցաւ զգացնելու կ'առնէ։ Կը դարմանէ նաև կիներու յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ։

Հիւանդ կ'ընդունի Պապը Ալիի պողոտային վրայ գտնուող վերոյիշեալ նոր շէնքին մէջ, բացի ուրբաթ օրերէն, ուրիշ ամէն օր կէս օրէն վերջը մինչեւ ժամը 11, և հարկ եղած ատեն Եւրոպական վիրաբուժական նորահնար գործիքներով գործողութիւններ կը կատարէ։ Տքդ. Նուրէտտին պէյ ամէն օր առտուն կանուխ կամ իրիկունը ուշ ատեն հիւանդ կ'ընդունի Մագրիգիւղի Գրգթաչ փողոցին մէջ գտնուող իր տունը։ 10-8

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 200,000,000 ՖՐ.

Ամբողջովին վճարեալ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 50,000,000 ՖՐ.

Գործակալութիւն Կ. Պոլսոյ՝ Հալաճեան խան. Գարաքէօյ, Կամուրջին մօտ.

Ենթ-Գործակալութիւն, Պոլսոյ կողմ Սուլթան-Համամ,

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն։ Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։ Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ՝ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթուղթերու։ — Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կը դնէ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳՐԵՐ։ —Պօրսայի հրամաններ կը կատարէ։ —Կտրոններ կը վճարէ։ —Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։ —Արժէթուղթեր կ'ապահովէ։ —Դրամ կ'ընդունի Ջէբի հաշուով։—ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կու տայ։ —Աւետրական տոմսերու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կը գանձէ։

ՊՈԼՍՈՅ Ենթ-Գործակալութիւնը կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։ —Ապրանքի վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։ —Ապրանք կ'ընդունի թէ՛ իբրեւ անպայման աւանդ պարզ մթերողչէք առնալով, և թէ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ արտասահման վաճառման համար

ԴԵՂԱՐԱՆ "ՆՈՐՄԱԼ"

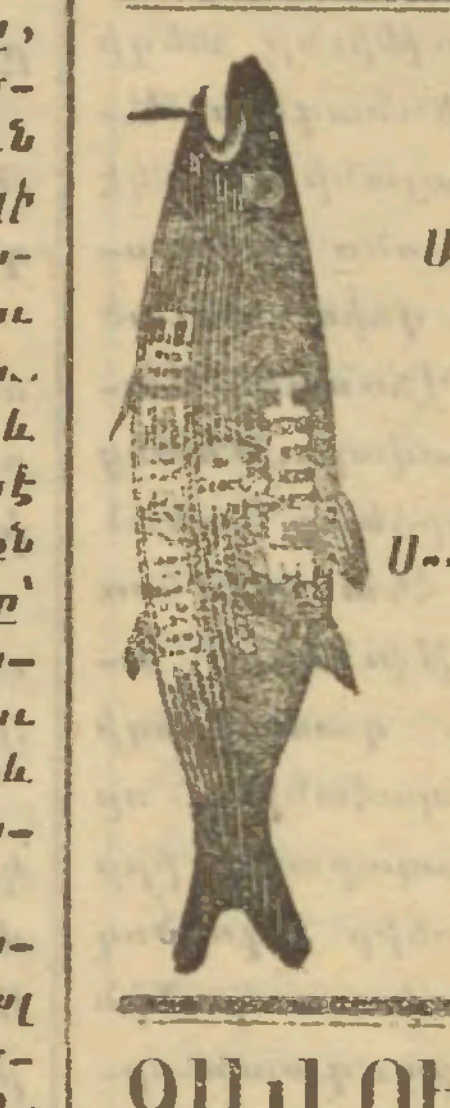
192 ԲԵՐԱ ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ 192

Բերայի կեդրոնը, և «Միթէ տը Բերա» շէնքին անկի նը հաստատուող այս նոր դեղարանը որ դեղագործութեան արուեստին ամէն կատարելութիւններով օժտուած է, իր դեղերուն զտութեամբ, թարմութեամբ և դիւրամատչելի գիներով օգտակարապէս կը ներկայանայ կրկին հասարակութեան և իր վաղեմի յաճախորդայ։

Դեղարանին տէրը Հ. Էմիրզեան քանի տարիներէ ի վեր ծանօթ է իր Կ. Պոլսոյ Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դիմաց ունեցած մեծ դեղարանովը զոր ամբողջովին ծախած և այս նորը հիմնած է։

Դեղարանին վրայ խորհրդակցութեան սենեակ մը յարգելի բժշկաց տրամադրութեան ներքեւ դրուած է և դեղարանը մինչեւ կէս գիշեր բաց է։

ԱԶՆԻ՛Ւ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

Կ'ուզե՞ս հեշտիւ խմել Անխառն իւղ Մօռիւ ձկան

ՀԱՃԷ՛ ԴԻՄԵԼ

կէտիք-Փաշա Պաշի Ս--Լբ-նէէ ծանօթ դեղարան

Զ-ր կը վարէ

Լ. ԿԻՄԻՒՇԵԱՆ

30—29

ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ

ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹ

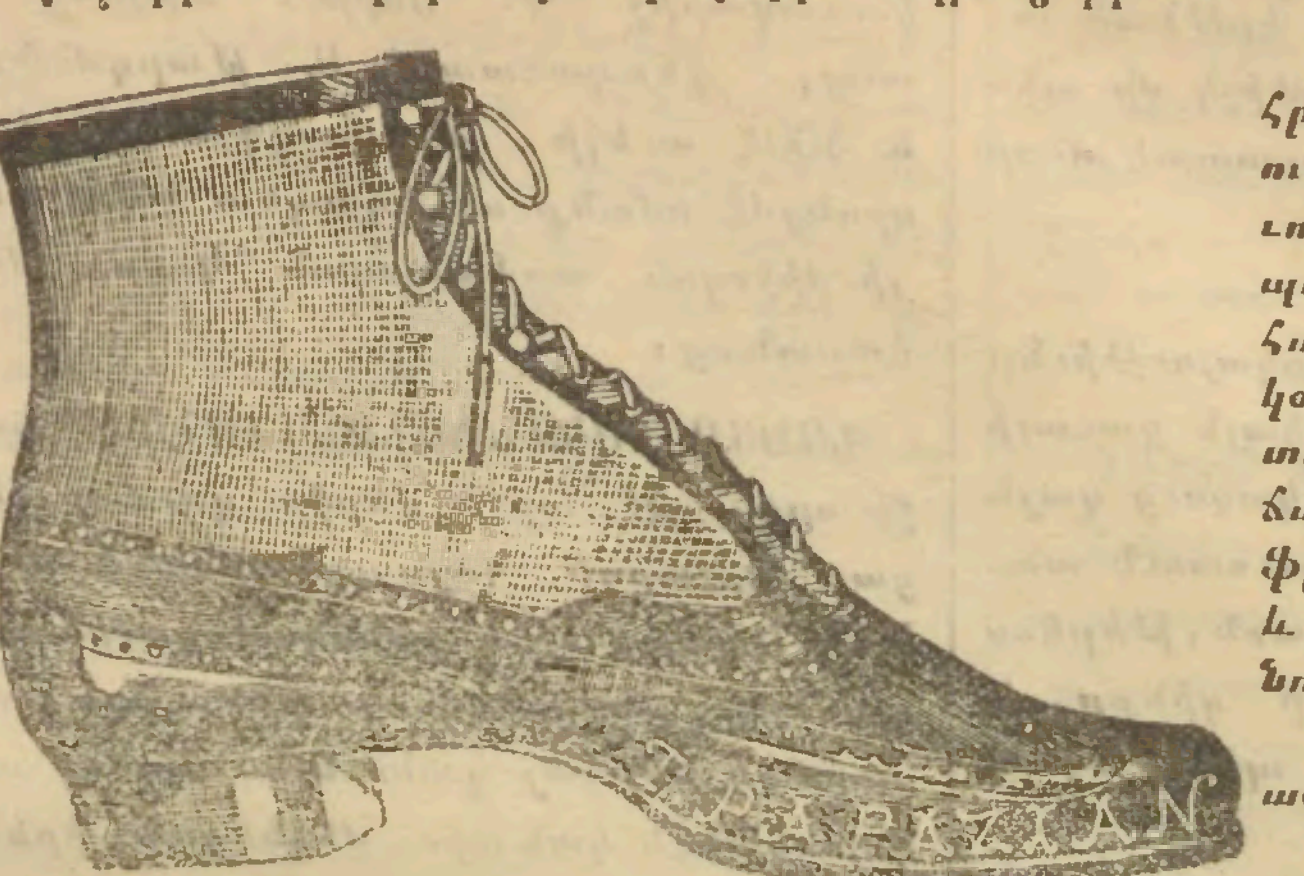
Բարակ և ընտիր սիկառի թուղթ գործածել փափաքողներուն կը յանձնարարուի Չավուշ Օղլուի գործարանին սիկառի թուղթը, որ խաչիսիս նշանը կը կրէ։

Այս սիկառի թուղթը շատ տարիէ ի վեր մեծ յաջողութիւն գտած ըլլալուն համար, անոր բազմաթիւ կեղծերը եղած են։ Ուստի բուն իսկ Չավուշ Օղլուի թուղթը ստուգել զանազանելու համար, խաչիսիսի նշանը կրող թուղթերուն ամէն մէկ թերթին վրայ՝ առանց մեյանի՝ և կնիքի ձեւով այդ նշանը, և թուրքերէն լեզուով «Չավուշ Օղլու» գրուած պէտք է ըլլայ։ Դարձեալ «Սթամպօլ» անուն սիկառի թուղթերը՝ պէտք է դիտել թէ «Չավուշ Օղլու»անունը և երկու սև նշան կը կրե՞ն։ 78—19

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԿՕՇԿԱԿԱՐ

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Ղալաթիա Բոմխսիօն խանի վարի անկիւնը թիւ 9, Մահմուտ-Փաշա թիւ 211։

Երկար տարիներէ ի վեր հրապարակիս վրայ հաստատուած այս մեծ և համբաւաւոր կօշիկի վաճառատունը կը պատրաստէ ճաշակաւոր և հաստատուն կօշիկներ, կիսակօշիկներ արանց, կանանց և տղայոց համար, նաև մուճակներ, հողաթափներ են. Ֆրանսական ընտիր կաշիով և ամէն ճաշակի համաձայն նուրբ և վայելուչ։

Գիները խիստ չափաւոր և աժան։

Ապսպրանքները արագ և շուտով կը կատարուին։

Ձմրան աւթիւ ամերիկեան, անգլիական և ռուսական լաւթիքներու խիստ ընտիր տեսակներէ մեծ մթերք ընդունած է, որոնց տոկունութիւնն ու դիմացկունութիւնը արդէն երաշխաւորեալ է։

Դիմեցէք յիշեալ մեծ և համբաւաւոր վաճառատունը. և խիստ գոհ պիտի մնաք թէ՛ տեսակին ազնուութեան, թէ՛ տոկունութեան և թէ՛ գներու աժանութեանը մասին։ 30—26

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ԲԱՐԻԶ, ՊԱՆԹ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

Դրամագլուխ և պահեստ Ֆր.	94 Միլ.	Դրամագլուխ և Պահեստ Ֆր.	135 Միլ.
Հասոյթ 1896 տարւոյ »	19 »	Հատուցուած վնասներ »	90 »
Հատուցուած վնասներ »	215 »	Ապահովգր. գումարներ »	246 »

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ

Կեանքի ճիւղին Տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՍԵՐՍԷՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Կալաթա, Թաճրապլուն խան Օսմ. Պանքայի դէմ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՕԳՏԱԿԱՐ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն օժիտ կամ դրամագլուխ հայթայթել չաբաթական վճարումներով, սկսեալ 2 դահեկանէ, և այս ամէնն առանց բժշկական քննութեան։

ԱՅՍ ՏԵՍԱԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՂՆ Է

ՊԵՐԼԻՆԻ ՎԻՔԴՈՐԻԱ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱՒ 1853ին

Դրամագլուխ և պահեստք 239,189,580.—Ապահովագր. դրամագլ. 870,644,476

Վերջին ձեւ.—Միմիայն մէկ տարի չաբաթական մէկ ֆր. վճարելով մարդ ցկեանս կ'ապահովագրուի, ընդունելու համար՝

1º. 10,000 ֆր. եթէ մահ պատահի. 2º. 15,000ֆր. ի հասոյթ մը. եթէ խեղութիւն պատահի. 3º. 200 օր, 5 ֆր. ամենօրեայ հատուցում մը, ի դէպ առժամանակեայ խեղութեան ծովու կամ երկաթուղւոյ, թրամուէյի և թիւնէլի արկածներու հետեւանքով։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ — Ցակոբեան Խան Թիւ 71 Ղալաթիա.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ — Ցակոբեան Խան Թիւ 12, 13 Պոլիս.

Դրամատուն Օսմանեան Կայս. Պանքան։

Կը փնտռուին գործակատար—պաշտօնեաներ։ 52—48

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իւքազով արտօնեալ։

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ։

Ընկերութեան սաչարանքը, Մեծ Մորսքայա 37։

Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

1898 տարւոյն մէջ գանձուած ապահովագին 34,775,462 Ֆր

Երաշխաւորութեան գումար 121,765,333 »

1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է աւելի 164,172,000 »

Քննիչ ընկերութեան յարեւելս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Ղալաթիա, [illegible] (Մ[illegible] հին [illegible])

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՈՐ ՌԷՊՊԷՆ

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (142)

Ժ. ՄԱԹԷՕ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐ

Ազդարարութեան երթալէն ետքը Շամպէզիի մտահոգութիւնը քիչ մը թեթեւցաւ, վասն զի եթէ Անթօան Քօսաս բանուէր և հետեւապէս բուն յանցաւորներն ալ ձեռք անցնէին, իր աշխատութեանց պտուղը կորսնցնելէն զատ, Բիւթ-տը-լ'էրմիթ փողոցին գործն ալ, որուն մէջ մեծ բաժին մ'ունէր, կրնար երեւան ելնել... և այն ժամանակ իր ապահովութիւնն ու ինքնածածկութիւնն ալ վտանգի մէջ կ'իյնար։

Հիմա կը մնար իրեն ամէն բանէ առաջ Ֆէրնանտը ճանչել, որուն գոյութիւնն ու անունը միայն գիտէր՝ առանց երբէք տեսած ըլլալու, ինչպէս նաև Դանիէլ տը Քէօրը։ Այսչափ մը միայն միտքէն կ'անցնէր թէ իրիկուն մը Սէն-Միւլբիսի եկեղեցիին մէջ ժամագիր եղողներն անոնք պէտք էին ըլլալ, երբ ինք աղքատաց գանձանակին վրայ կը հսկէր։

Կ'ենթադրէր թէ դերկոմսուհին աւպօրէն յարաբերութենէ զաւակ մ'ունէր, զոր Ժիւսթին Պօնֆօայի տանը մէջ ծնած էր, և որդ պէտք էր ըլլար, եթէ լաւ կրցեր էր գուշակել անոր յուշատետրին մէջ նշանակուած համառօտագրութիւններէն։

«Ամէն պարագայի մէջ հաւաստի էր որ Ֆէրնանտ այդ զաւակն իր տունը մտցուցած չէր, ոչ ալ իր ամուսնին հաշուին անցուցած. իր առաջին տեղեկութիւններէն իմացեր էր թէ Բօլ տը Ռիչմօն զաւակ չունէր։

Արդ, կ'ըսէր ինքնիրեն, եթէ տղեկը իր մօրը տունը չէր, հարկաւ մայրը կ'երթար զայն գաղտնաբար կը տեսնէր ուր որ կը գտնուէր, Փարիզի մէջ կամ շրջակաները։ Եւ, եթէ Փարիզի մէջ կամ մօտը չէ, անշուշտ տարփաւորն իր վրայ առած պէտք է ըլլայ անոր վրայ Ֆէրնանտի լուր տալու հոգը...։

«Ուրեմն եթէ իր զաւակը կամ տարփաւորը տեսնելու համար դուրս կ'ելնէ, պէտք է որ լրտեսեմ զինքը։

«Հարկաւ որոշեալ տեղ մը կը տեսնեն զիրար։

«Շատ դիւրին է եռեւէն երթալ, բայց պէտք է նախ ճանչել։

«Ճշմարիտ և մինչեւ իսկ միակ միջոցն է Ռիչմօնի օթեւանին մօտը դարանիլ Կըրնէլ-Սէն-Ժէռմէն փողոցին մէջ»։

Եւ այնպէս ընել որոշեց առանց վայրկեան մը կորսնցնելու։

Գնաց կըրնէլ փողոցը մտաւ Քռոաբուժի քառուղիէն. յանկարծ դեռատի կին մը դէմ ելաւ, որուն դէմքը դըրաւեց իր ուշադրութիւնը։

—Օ՜. օ՜, ըսաւ ինքնիրեն, ես այս դէմքը տեսեր եմ տեղ մը։ Բայց ո՞ւր։

Արդարեւ Ֆէրնանտն էր որ քալելով իր տունը կը դառնար, հօրը՝ տը Ֆէրնին՝ ողջերթ մաղթելէ ետեւ, որ նոյն օրը կը մեկնէր Փարիզէն՝ երթալու վարելու դեսպանական նոր պաշտօնը, զոր ընդունէր էր Տիանի վարպետութեան շնորհիւ։

Ֆէրնանտ երկու երկար օրերէ ի վեր տեսած չէր ո՛չ Դանիէլը, ո՛չ ալ զաւակը, չկրնալով թողուլ հայրը որ պիտի հեռանար իրմէ թերեւս երկար ժամանակ։

Հիմա որ մեկներ էր. կը զգար որ իր ամուսինն ու մայրը, աւելի ազատ մնալով իրենց վարուց ու գործոց մէջ, կրնային, եթէ ուզէին, մօտէն հսկել իր վրայ և իր գաղտնիքը ձեռք անցունելով՝ զէնք ըլլալ իրեն դէմ։

Ուստի պէտք էր, հնար եղածին չափ պատրաստուիլ մաքառելու. իր երջանկութիւնը պաշտպանելու, և ասոր համար օժանդակի մը պէտք ունէր։

Այն ժամանակ տիկին տը Ներիսը միտքը բերեր էր, դեռատի այրի մը իր դասակարգի ծանօթներէն, որուն հետ սերտ յարաբերութիւն ունէր, որ զինքը շատ կը սիրէր, և որ, առանց իրմէ խոստովանութիւն մը պահանջելու, յօժարակամ յանձն կ'առնէր անձնուիրաբար իսկ ծառայել իրեն։

Տիկին տը Ներիս, ձախողաբար դեգ, պահանջկոտ և բռնաւէր մարդու մը հետ ամուսնացած ըլլալով, հակակիր էր ամուսիններու։

—Ամենէն աղէկը դարձեալ տէր մ'է, կ'ըսէր ծիծաղելով։ Եթէ կինը իր արժէքին և անկախութեան զգացումն ունի, ամուսինն անտանելի կուգայ իրեն, և սէրն արագապէս կը թռչի։

«Ի՞նչ է կնոջ մը ուրախութիւնը, երջանկութիւնն ու վայելքը ցանկալի ըլլալ, ինք իր տէրն ըլլալ և ինքզինք ազատաբար յանձնել։

«Ցարփաւորի մը բաղձանքը չնզօրբութեանց ամէնէն անուշն է, վասն զի չունի իրաւունք։

«Իսկ ամուսինի մը բաղձանքները կը յոգնեցընեն. կը ձանձրացնեն, կամ շուտով կը նուաստացնեն կինը. վասն զի անոր հպատակութիւնը միայն կը յիշեցնեն, որովհետեւ եթէ ուզէ իսկ, չի կրնար յանձնառու չըլլալ։ Առանց «ոչ» ըսելու ազատութեան, ի՞նչ հաճոյք կրնայ ունենալ «այո» ըսելը։

«Հարկ մ'է, պաշտօն մ'է, ինչպէս տնական գործերուն հսկելը, տղոց քիթը սրբելը, իր տիրոջը բուսաջուր եփելը՝ երբ հարբուխ ունենայ։ Զի կ'անոր սեփականութիւնն է, անոր այլ և այլ պէտքերը գոհացնելու սահմանուած։

«Առանց ազատութեան չկայ արժանապատուութիւն, առանց ազատութեան և արժանապատուութեան ուրիշ բան չի մնար, բայց միայն անուանական կոշտ հաճոյք մը, որուն յաճախ կը յոգնեցնէ զզուանք, եթէ զզուանքը կանխաւ չի սպաննէ հաճոյքը։»

Բնականաբար, տիկին տը Ներիս, ծաղկահասակ և սիրուն, այս տեսութիւնները չէր պարզեր դաշլիճներու մէջ. այլ իր այն մտերիմներուն միայն, զորս արժանի կը դատէր հասկնալու։

(Շարունակելի)